© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 34 (443) | ГОД IX | 23 ЖНІЎНЯ 1964 г. | ЦАНА 60 ГР.

Беласток. Рынак Касцюшкі. Фота Г. Рагазінскі

ЭДВАРД ОХАБ — старшыня Дзяржаўнага савета ПНР

12 жніўня г.г. Сейм адзінагалосна выбраў Эдварда Охаба старшынёй Дзяржаўнага савета ПНР.

Эдвард Охаб нарадзіўся ў 1906 г. у Кракаве. 14-гадовым юнаком ён пачынае працоўную дзейнасць і адначасова вучыцца. У 1925 г. закончыў вышэйшую гандлёвую школу ў Кракаве, а пасля двух год — вышэйшыя кааператыўныя курсы пры Ягелонскім універсітэце.

Э. Охаб з маладых год пачынае рэвалюцыйную дзейнасць — уступае ў Камуністычную партыю Польшчы. Партыя даручае яму ўсё больш адказныя заданні. У 1930 г. ён быў арыштаваны і прабываў у засценках «Святога Міхала» і «Бастыёна». Неўзабаве пасля вызвалення з турмы яго зноў арыштавалі і прыгаварылі на 4 гады турмы.

Эдвард Охаб у наступных гадах становіцца адным з вядомых арганізатараў адзінага фронта барацьбы рабочага класа. У 1936 г. ён кіруе ўсеагульнай забастоўкай лодзінскіх тэкстыльшчыкаў і арганізуе ў Варшаве маніфестацыю ўсіх прагрэсіўных сіл. У 1937 г. ён быў арыштаваны і прыгавораны на 10 год турмы. У турме сядзеў да 1939 г.

У часе гітлераўскага нападзення на Польшчу ён выходзіць з турмы і разам з іншымі камуністамі прымае ўдзел у гераічнай абароне Варшавы. Пасля падзення Варшавы выязджае ў Савецкі Саюз. Э. Охаб з'яўляецца адным з арганізатараў Саюза польскіх патрыётаў і адным з першых афіцэраў 1-й дывізіі імя Тадэуша Касцюшкі. Ён прыймае ўдзел у бітве пад Леніна, разам з польскай арміяй праходзіць яе баёвы шлях.

У 1944 г. Э. Охаб выбіраецца членам ЦК ППР. Кіруе ведамствам цывільнай адміністрацыі ПКВН. У 1945 г. працуе на пасадзе загадчыка аддзела прапаганды ЦК ППР. У 1946 — 1947 г.г. першы сакратар Катовіцкага ВК ППР, а затым старшыня ЦРЗЗ. Потым быў віцэ-міністрам нацыянальнай абароны. Ад 1954 г. член Палітбюро ЦК ПАРП і сакратар ЦК. Потым міністр сельскай гаспадаркі. Затым вяртаецца на работу ў сакратарыят ЦК ПАРП. Э. Охаб быў дэпутатам Краёвай рады народавай і Сейма ўсіх скліканняў. З 1961 г. намеснік старшыні Дзяржаўнага савета.

Напрыклад, у Капітаншчыне

ВЯСКОВАЯ РЭСПУБЛІКА

Шаноўных гаспадароў прашу цярпліва прачытаць гэты артыкул. Раскажу ў ім аб тым, як сваім спосабам пазбавіцца палосак - палосачак (шахаўніцы), а дакладней кажучы — як пазбавіліся іх у гайнаўскай вёсачцы Капітаншчына.

Тут не чакалі, пакуль павятовая рада прышле ім землямера для камасацыі. Вядома — камасацыя каштуе і то нямала.

Капітаншчанскія гаспадары пастанавілі правесці камасацыю ўласным коштам, гэта раз. Па-другое, папрасілі багаты гайнаўскі ПЗГС «Самапомач Хлопска», каб дапамог ім, бо нездарма ж завецца «Самапомаччу» (Рацыя!). У так важнай справе аднаго разу завітаў у Капітаншчыну сам прэзэс ПЗГС-у тав. Кастусь **Майсеня**. Ён — папулярная асоба на Гайнаўшчыне (калі можа, заўсёды і кожнаму паможа). Зышоўся вясковы сход ды аднагалосна ўхваліў спецыяльны камасацыйны статут згодна з рознымі фармальнымі правіламі (і параграфамі).

Фармальнасць ёсць фармальнасцю, без таго ані руш. І так — згодна са статутовымі параграфамі ўтварылі, так званую, **камасацыйную раду**, да якой належаць усе ўласнікі гаспадарак. Пастановы рады выконвае яе пяціасабовы прэзідыум на чале са старшынёю, яго намеснікам і сакратаром. Як пастановіць рада, так прэзідыум з землямерам зробяць! Рашэнні рады з'яўляюцца канчатковымі, раз назаўсёды важнымі, калі галасуе не менш 75 працэнтаў членаў. Ніхто не мае права зварочвацца да ніякіх іншых улад. У выпадку, калі хтосьці раздумаецца і раптам не захоча камасацыі, павінен вярнуць кошты (каля тысячы злотых). Гэтакіх балаганшчыкаў у Капітаншчыне, бадай, не будзе — за моцна ўелася ў косць дзедавае гаспадаранне ў 50-ці кавалках - кавалачках; ах, як добра мець зямлю ў 1—2 абшарах (жняяркам, трактарам не вузка).

Пашчаслівілася вышукаць добрага землямера ў асобе Івана Андрэюка; свойскі ён хлапец — родам з Барысаўкі — хоча памагчы вёсцы і за сваю (нялёгкую) працу нават залатоўкі не патрабуе, хаця рада збіраецца скласці штосьці па 100 злотых. Але Ваня, відаць, задумаў зрабіць Капітаншчыне «неспадзяванку» і не ўзяць ні граша за планы (што ж, цяпер «чыны» модныя; брава, Ваня).

Затое ПЗГС за фатыгу патрабуе ад рады, каб гуртам уступіла ў члены «Самапомачы Хлопскай» ды ўнесла поўныя ўклады (па 250 зл.) — Зразумела, што каму шкодзіць належыць да гандлёвай даходнай арганізацыі, якая гэтулькі памагае ў камасацыі. Давайце, хлопцы, запішамся!

(Працяг на стар. 4)

Будзе бура. Фота В. Рудчык

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

АДЖУБЕЙ ПРА ГФР

Па запрашэнню ўрада Германскай Федэратыўнай Рэспублікі пабываў нядаўна з візітам у гэтай краіне галоўны рэдактар «Ізвесцій» А. Аджубей з трыма іншымі савецкімі журналістамі. Гэты візіт выклікаў на Захадзе, і ў ГФР асабліва, вялікае зацікаўленне. Гэта вынік хутчэй не прызнання высокага журналісцкага куншту Аджубея, як факт, што ён з'яўляецца зяцем прэм'ера СССР — М. Хрушчова. І таму ў Аджубею бачылася не толькі журналіста, але таксама палітыка. Аджубей вымушан быў даваць многа інтэрв'ю розным газетам, таксама даволі аб'ектыўнаму «Дэр Шпігелю». Вёў размовы з канцлерам Эргардам і правадыром ЦСУ былым міністрам абароны — Штраусам. Усё гэта сведчыць аб тым, што найлепшым савецкім журналістам хацелі паказаць Заходнюю Германію з як найлепшага боку. Бон карпатліва мінаў месцы і асобы, якія прадстаўляюць мілітарызм і рэвізіянізм.

Журналісты, вярнуўшыся да сябе, на старонках «Ізвесцій» здалі дакладную рэляцыю са свайго падарожжа. Вылічылі найважнейшыя элементы, якія складаюцца на сучасную гаспадарчую і палітычную вялікасць Заходняй Германіі. Успомнілі аб тым, што ўжо ў першых гадах пасля вайны заходнім дзяржавам залежала на адбудове моцнай ГФР як «крэпасці антыкамунізма». З цягам часу гэтая крэпасць пачала кіравацца ўласнымі правамі. Хаця савецкім журналістам не паказалі ваенных баз, то аднак не патрапілі схаваць мілітарных апетытаў. «Так, панове, — жаліўся адзін з палітыкаў. — важнейшыя пасады нашых генералаў у НАТО зусім не гарманізуюць з ваенным укладам Заходняй Германіі ў атлантычны блок».

Гэты сказ савецкія журналісты скаментавалі так: «Што як што, але апетыты бонскіх палітыкаў цудоўныя». Ведаем аб тым нешта, бо ведаем апошнія намаганні ўрада ГФР у справе ўтварэння ўсебаковых сіл нуклеарных НАТО, што ў выніку дало б Заходняй Германіі права ўжыць атамную і вадародную бомбы.

Вернемся да справаздачы савецкіх журналістаў. Яны пішуць: «Савецкі Саюз заўсёды рабіў і робіць усё, каб спрэчкі паміж дзяржавамі рэгуляраваліся мірным шляхам. Але існуюць «гранічныя праблемы», якія не могуць быць прадметам палітычных перагавораў ці торгаў. Тут нічога не памогуць сентыменты. Тут трыумфуе справядлівасць, якая для кожнага з нас маецца ў адным памятным на ўсё жыццё слове — перамога».

У такой фармуліроўцы дадзены ясны адказ усім правадырам рэвізіяністычных арганізацый, з якімі Аджубею не давялося гаварыць асабіста. Трэба сказаць, што катэгарычныя словы савецкіх журналістаў не спадабаліся ў Бон. Пішуць там, што Аджубей не выказаў зразумення палітычным інтэнцыям ГФР і вярнуўся ў Маскву «непераканаяным».

Дзіўныя бываюць бонскія вымогі, як зрэшты і разумовыя скокі палітыкаў ГФР. Штраус сказаў, напрыклад, да Аджубея: «Разумеем, што калі развернецца сусветная вайна, мы тут будзем біялагічна вынішчаны. У ЗША і СССР, дзякуючы вялікім тэрыторыям, могуць знайсціся абшары не знішчаныя, але мы тут будзем поўнасцю знішчаны».

Можна б цешыцца розумам пана Штрауса, калі б можна было забыць пра тое, што толькі некалькі год таму ён заклікаў вымазаць з карты свету СССР і еўрапейскія сацыялістычныя краіны. А ў апошні зноў час на з'ездзе ЦСУ у Мюнхене той жа Штраус выступіў як найвастрэйшы крытык бонскага ўрада за тое, што ён мае вялікую палітычную падатнасць і слабыя стараннi ў развіцці мілітарызму, які б памог вярнуць утрачаныя тэрыторыі.

Значыць, нягледзячы на поўны аб'ектывізм у ацэнцы сённяшняй ГФР, нельга з даверам адносіцца да аднаразовых выказванняў заходнегерманскіх палітыкаў, бо факты пярэчаць салодкім словам.

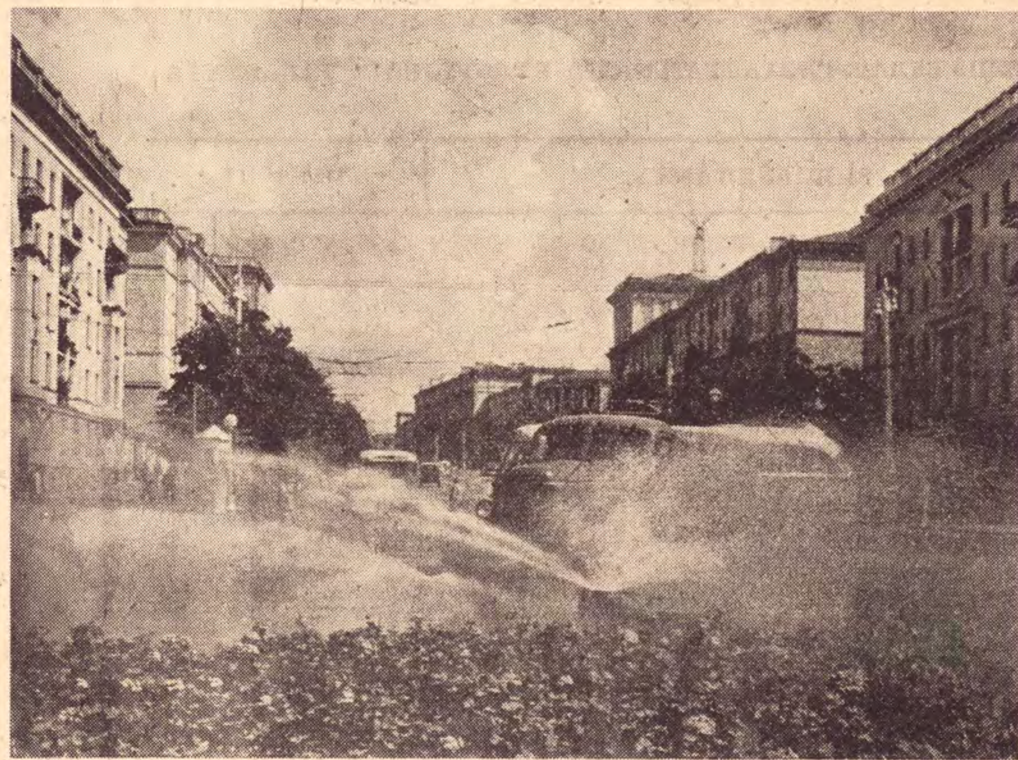
УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ з БССР

АД УЛАСНАГА КАРЭСПАНДЭНТА

ПА ВУЛІЦАХ МІНСКА

Немцы знішчылі Мінск амаль поўнасцю. За 20 год на попелішчах і руінах вырас новы прыгажэйшы горад. Цэнтральнай вуліцай Мінска з'яўляецца праспект Леніна. Даўжыня яго 12 км, а шырыня 78 метраў. Да вайны шырыня гэтай вуліцы была 16 метраў. Зараз і прывакзальная плошча таксама ў 4 разы павялічана. Павялічаны плошчы, пашыраны вуліцы. Гэта сучасны, з усімі будоўлямі і абсталяваннямі па апошняму слову тэхнікі, вялікі горад. Напэўна адносіцца ён да найпрыгажэйшых сталічных гарадоў Еўропы. Чысціня на вуліцах, прыгажосць іх, прыгожа апранутыя і ветлівыя людзі перш за ўсё кідаюцца ў вочы. А вось, менавіта, аб тым, што кідаецца ў вочы на вуліцах, я і хачу расказаць. Я хачу сказаць аб тых справах для нас новых, што варта было б запазычыць і выкарыстаць у нашых гарадах на вуліцах.

Ранішні туалет Мінска.

У Мінску будуюцца мікраРаёны, будынкі якіх стаяць пад такім вуглом, каб у памяшканнях цэлы дзень было сонца. Варта ў братоў-беларусаў з-за мяжы павучыцца будовы тратуараў - ходнікаў. У нас, як правіла, яны з бетонных пліт, якія хутка выкрушваюцца і праз нейкі час нанава трэба іх укладаць. У Мінску, і не толькі ў Мінску, ходнікі асфальтовыя, такія ж самыя як маставыя. Вельмі прыгожа, добра і моцна.

А вось зноў паліванне вуліц. У нас самаход як едзе з вадой, то палівае толькі маставую. У Мінску такі самаход палівае ўсё: дрэўцы, траўнікі, скверы.

Цікавасцю з'яўляюцца і аўтаматы з газіраванаю (лімоннаю і апельсінаваю) вадою. Стаяць яны на вуліцах (нешта падобнае да нашых тэлефонных будак). Укідаеш тры капейкі і спаласкаўшы шклянку падстаўляеш яе пад кран, адкуль і налівaецца напітак. Выгадна, хутка і добра.

На вуліцах у гарадах Беларусі на калёсіках стаяць бакі з хлебным квасам. У час гарачыні падыходзяць людзі і вялікімі куфлямі п'юць. А квас смачны, пажыўны, асвяжаючы.

У сталовых, рэстаранах і крамах многа мінеральных вод. Воды карысныя для здароўя і вельмі папулярныя. У нас у горадзе няма дзе пачысціць абутку. У Мінску ёсць будкі - чысцілкі, дзе адразу на хаду можна пачысціць абутак і зрабіць дробны рамонт.

Вось гэта ўсё кідаецца ў вочы, калі паходзіш па вуліцах Мінска.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

спорт

Нашы дваццаць год

У 1939 годзе было ў Польшчы 1.877 стадыёнаў, у гэтым 562 з бегавымі дарожкамі; цяпер маем 4.835 стадыёнаў і 906 з бегавымі дарожкамі. Перад вайной было 373 купальных басейнаў (пакрытых 21) — сёння маем 1.620 (пакрытых 41). Гімнастычных залаў і спартыўных галяў было 1.234, цяпер — 3.420. Таркат быў адзіным штучным катком. Цяпер маем дзесяць такіх каткоў. Былі толькі два вучэбныя цэнтры. Цяпер іх 21.

Гэтыя лічбы шмат гавораць. Яны сведчаць аб вялікім прагрэсе ў галіне пашырэння базы для фізічнай культуры і спорту. Вядома, яшчэ маем шмат клопатаў і недахопаў у гэтай галіне, аднак бяспрэчным фактам з'яўляецца тое, што ў перыядзе Дваццацігоддзя пахваліцца можам таксама і ў гэтай галіне сур'ёзнымі дасягненнямі, якія дазваляюць нам ганарыцца імі.

Прапарцыянальна да пашырэння базы, а таксама да масавасці спорту, дабіліся мы значнага прагрэсу ў галіне спартыўных вынікаў. Нашы спартсмены перад вайной бралі ўдзел у чатырох летніх алімпіядах. Пасля вайны таксама адбыліся чатыры летнія гульні. Параўнанне медаляў і колькасці ачкоў рашуча гаворыць на карысць нашых паслявaенных алімпійцаў. Найбольшы поспех прынеслі нам XVII Алімпійскія гульні ў Рыме. Такога поспеху ніколі дагэтуль у гісторыі Гульняў Польшча не асягнула. Нашы алімпійцы заваявалі ў Рыме 21 медаль. Здабылі VI месца сярод 85 дзяржаў, якія прыймалі ўдзел у Гульнях.

Гэта неаспрачальныя факты, якія варта ўсведаміць сабе з прычыны вялікага свята — Дваццацігоддзя Народнай Польшчы

Л. ТАРАСЕВІЧ

ЗА ПРАВІЛЬНАЕ АСВЯТЛЕННЕ ГІСТОРЫІ КАМПАРТЫІ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ 4)

Па закліку КПП, КПЗБ і КПЗУ працоўныя Заходняй Беларусі, Польшчы і Заходняй Украіны адказалі на разгром Грамады хваляй пратэсту. У шэрагу гарадоў і вёсак прайшлі масавыя мітынгі і дэманстрацыі. Супраць разгрому Грамады ў польскім сейме самым рашучым чынам пратэставалі кіруючыя дзеячы КПП — дэпутаты А. Варскі, Е. Сохацкі, а таксама прадстаўнікі рэвалюцыйнай Незалежнай сялянскай партыі і партыі «Сельроб».

Разгром польскім фашызмам Беларускай рабоча-сялянскай грамады выклікаў гнеў і абурэнне працоўных БССР і ўсяго Савецкага Саюза. Асудзілі расправу польскай буржуазіі над Грамадой прагрэсіўныя арганізацыі Чэхаславакіі, Францыі, Канады і іншых краін.

Пад уплывам КПЗБ была і культурна - асветная арганізацыя Таварыства беларускай школы (ТБШ), якая налічвала каля 20 тысяч членаў, аб'яднаных у 500 гуртках.

Дзякуючы ўмеламу выкарыстанню нелегальных і легальных формаў барацьбы ўплыў і аўтарытэт КПЗБ сярод рабочых і сялян з года ў год павялічваліся. Яркім сведчаннем гэтаму былі вынікі выбараў у сейм у 1928 годзе. Нягледзячы на жорсткі тэрор, за спіскі камуністаў, якія па канспірацыйных меркаваннях мелі назву «Рабоча-сялянскае адзінства», было аддадзена 328 832 галасы, што складала 26 працэнтаў усіх галасуючых у Заходняй Беларусі. Па гэтых спісках у новы склад сейма прайшлі 4 дэпутаты: І. Е. Гаўрылік, І. Грэцкі, І. С. Дварчанін і П. С. Крынчык, якія стварылі там «Беларускую дэпутацкую фракцыю барацьбы за інтарэсы сялян і рабочых» («Змаганне»). Да фракцыі далучыўся дэпутат сейма Ф. Валынец, які быў выбраны па іншаму спіску. Камуністы - дэпутаты разгарнулі актыўную дзейнасць у масах. Створаныя ў шматлікіх паветах сакратарыяты сеймавай фракцыі «Змаганне» сталі легальнымі апорнымі пунктамі КПЗБ. У канцы 1930 года польскі рэакцыйны ўрад забараніў дзейнасць павятовых сакратарыятаў, а дэпутаты фракцыі «Змаганне» былі арыштаваны.

Барацьба працоўных Заходняй Беларусі супроць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту з новай сілай разгарнулася ў гады сусветнага эканамічнага крызісу (1929—1933 г.г.) У Польшчы і Заходняй Беларусі крызіс працякаў з выключнай вастрынёй. Фашысцкі ўрад з яшчэ большай жорсткасцю пачаў знішчаць рэвалюцыйны рух, прыступіў да ліквідацыі астаткаў буржуазна-дэмакратычных свабод.

Узяўшы курс на рэвалюцыйны выхад з крызісу, КПЗБ разам з КПП імкнулася пераўтварыць эканамічныя забастоўкі ў палітычныя выступленні працоўных. У 1931—1933 гадах у Польшчы ўзнялася магутная хваля эканамічных забастовак, якія перарасталі месцамі ў вострыя класавыя баі.

Дастасоўваючы тактыку адзінага фронта, камуністы арганізавалі шматлікія забастоўкі на прамысловых прадпрыемствах Беластока, Вільні, Брэста, Гродна, Ліды, Слоніма, Пінска і іншых гарадоў. Звыш чатырох месяцаў цягнулася зімою 1932—1933 года забастоўка 7 тысяч рабочых лесапільных заводаў, лесарубаў і вазакоў у Белавежскай пушчы. Шырокі размах набыў рух некалькіх тысяч беластоцкіх тэкстыльшчыкаў вясной і летам 1933 года. Услед за пралетарыямі Лодзі яны аб'явілі забастоўку і ў выніку трохмесячнай барацьбы, якая суправаджалася вулічнымі дэманстрацыямі і забастоўкамі салідарнасці, дабіліся задаволення шэрагу сваіх патрабаванняў.

Пад уплывам рабочага руху і пад кіраўніцтвам КПЗБ узмоцнілася барацьба сялян за зямлю, супраць падаткаў. Лозунг КПЗБ: «Ні гроша падаткаў фашысцкаму ўраду голаду, тэрору і вайны» — знайшоў шырокі водгук сярод жыхароў збяднелых вёсак Заходняй Беларусі. У шматлікіх з іх пад кіраўніцтвам ячэяк КПЗБ прайшлі буйныя рэвалюцыйныя выступленні сялян; яны праганялі з палёў земляўпарадчыкаў, якія праводзілі хутарызацыю, не выконвалі дарожную павіннасць, супраціўляліся зборшчыкам падаткаў. У вёсках Навасёлкі, Радванічы і іншых, Кобрынскага павета, на пачатку жніўня 1933 года адбылося збройнае выступленне сялян супроць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту.

У ходзе рэвалюцыйнай барацьбы ўмацоўваўся саюз рабочых і сялян, мацнела брацкая салідарнасць працоўных Заходняй Беларусі з працоўнымі Польшчы і Заходняй Украіны.

Значныя поспехі, асягнутыя партыяй па развіццю рэвалюцыйнага і нацыянальна - вызваленчага руху ў гады сусветнага эканамічнага крызісу, не маглі, аднак, засланіць таго факту, што ў дзейнасці кіруючага актыву КПЗБ пачалі з'яўляцца сектанцкія погляды і метады работы, вынікаючыя з распаўсюджанай тады ў КПП і ва ўсім міжнародным камуністычным руху памылковай «тэорыі сацыял-фашызму», разглядваючай сацыял - дэмакратыю і сялянскія партыі як складовую частку фашысцкага лагера. Гэта адмоўна адбілася на працы партыі па ўстанаўленню адзінства дзеянняў камуністаў з працоўнымі, яшчэ знаходзячыміся ў шэрагах і пад уплывам ППС, Страннiцтва Людовага, беларускіх нацыяналістычных партый, хрысціянскіх прафсаюзаў і іншых арганізацый.

Сектанцкія погляды і метады працы сталі асабліва небяспечнымі пасля таго, як замацаваўся фашызм у Германіі і ўзмоцнілася рэакцыя ў Польшчы. Стварыўшыеся абставіны патрабавалі аб'яднання ўсіх сіл народа для барацьбы супраць фашызму. У абарону дэмакра-

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ТЭРЭСЫ ЛЁС НЕЗВЫЧАЙНЫ

Тэрэса з мамай Ляшчкоўскай.

П'ем каву, ямо піражнае. Гляджу на яе. Тэрэса нічым асаблівым не вылучаецца сярод другіх дзяўчат, што занялі суседнія столікі кавярні. Толькі час ад часу, калі думкамі заглыбляецца ў сваё прошлае, твар яе чырванее, мускулы на шчаках пачынаюць неспакойна дрыжаць, а вейкі трапочуцца ў каплях слязінак, якія, бы жывое серабро, іскрацца ў вугалках яе вачэй.

Тэрэса смяецца. На сілу намагаецца прыкрыць сваё балючае ўсхваляванне.

Хто яна — Тэрэса? Якую трагедыю хавае ў сваім сэрцы?

СМЕРЦЬ МАЦІ

Недзе далёка пад Віцебскам засталіся асмаленыя галавешкі роднай беларускай вёскі.

«Бандітэндорф! — гучэў жандармскі прыгавор. — Бандыцкая вёска, спаліць!»

Цягнік ляскатаў на злучэннях рэек. За сеткай з калючага дроту, што закрывала дзіравыя вокны таварных вагонаў, усімі колерамі вясёлкі пералівалася залатая польская восень, восень 1943 года. Вязлі іх у Нямеччыну на рабскую працу.

Каторы ўжо дзень яны ў цягніку?

Ніна нават не памятае. Толькі жывот ад голаду прырастае да хрыбта, мучыць страшэнная прага, і яе трохмесячная крошка безупынна крычыць тоненькім, хрыплым галаском. Дамагаецца есці. Яна не разумее і не можа зразумець, што суха ў мацярынскіх грудзях, што няма ні малака, ні вады, ні кавалачка хлеба. Баюкае маці крошачку сваю, а сэрца крывавіць.

Цягнік спыняецца. Нейкая станцыя перад Граевам. Ніна выскаквае з вагона, бяжыць да людзей.

— Малака, малака! Для дзіцяці, для маленства! Хаця капельку малака! Злітуйцеся, людзі добрыя! — нясецца яе голас.

Не чуе нават крыку ахраннікаў. Раптам цягнік свіснуў раз і другі, бухнуў парай і рушыў з месца. Ніна кінулася ў дагонкі. З вагона працягнуліся рукі. Запозна. Ніна спатыкнулася і паляцела пад калёсы...

Двух сыноў — 10-ці і 6-цігадовыя хлапчукі ды дачка, трохмесячная крошачка асталіся сіратамі. Цягнік імчаўся далей, да Граева.

МАМА ЛЯШЧКОЎСКАЯ

— Жыла я тады ў горадзе Граева, — апавядае Анна Ляшчкоўская. — Жыла без мужа. Ён яшчэ да вайны ў Амерыку ўцёк, аднаго сына з сабой забраўшы. Старэйшая дачка, значыць Гэленка, працавала тады ў бараках, у якіх немцы трымалі тых, што вывозілі на работы. Баяліся, праклятыя, каб ім у Нямеччыну гэтыя нявольнікі вашэй сваіх з тыфусам не завязлі. Мылі іх, чысцілі, а вопратку вось у гэтакія, — паказвае рукамі, — грамадныя печкі кідалі. Там працавала дачка мая, Гэленка. Дзяўчынкай была тады яна, 17 год яшчэ не мела. А працавала цяжка. Часам і напач дамоў не вярталася. Дык вось, аднойчы раніцай, я яшчэ спала.. восенню, перад Задушным днём было гэтае... вяртаецца мая Гэленка з гэтых баракаў і нясе штосьці завернутае ў пледзе.

«Дзіцё, мама, прынясла я вам», гаворыць яна.

Не, не скажу, каб я ўцешылася. У мяне ж сваіх было пяцёра галодных дзяцей.

«Што мы з ім зробім, дочанька? — гавар[ю] я.

«Яно ледзь жывое, асталося без маткі, бацька вельмі прасіў, каб занялася дзяўчынкай», кажа Гэленка і просіць: «Возьмем. мама, гэтую дзяўчынку! Неяк выгадуецца пры нас».

Паслухала я дачушкі сваёй.

Выпрасіла я ў людзей гаршчок малака. Накармілі сірату, выкупалі і... алжыла яна. Тэрэсай мы яе назвалі. Цяжка даводзілася, аж успамінаць не хочацца, бо сэрца баліць...

...Тэрэска малака патрабавала. Яе, як свае дзеці, не магла я запхаць бульбай. Хадзіла я тады па вёсках, цэлую зіму хадзіла за малаком.

БЕЗ ІМЯ, БЕЗ ПРОЗВІШЧА

Зараз пасля вайны сям'я Ляшчкоўскіх перабралася ў Элк. Тэрэска нічым асаблівым не вылучалася сярод сваіх двух-трохгадовых дзяўчынак. Бегала ў дзетсад, гуляла з сяброўкамі. Разам з другімі членамі сям'і цярпела звычайную бяду. Мама Ляшчкоўская працавала ўборшчыцай.

І так ішлі гады. Сям'я Ляшчкоўскіх пачала разлятацца па свеце. Дома засталіся: мама, сёстры Гэлена, Зофія і яна, Тэрэска.

У 1950 годзе Тэрэска пайшла ў школу, як другія дзеці. Спатрэбілася мэтрыка нараджэння. Ляшчкоўскія звярнуліся да ўлад. З гэтага часу засталіся два асноўныя дакументы.

«...Прэзідыум Паветовай рады нарадовай у Элку.. дзіцяці жаночага полу невядомых бацькоў, якое нарадзілася 1-га верасня 1943 года і знаходзіцца пад апекай грам. Анны Ляшчкоўскай, што жыве ў Элку, вуліца Касцюшкі № 3 прысвойвае імя: «ТЭРЭСА».

Адначасова пастанаўляецца, што ў акце нараджэння як імёны бацькоў маюць быць запісаны: імя бацькі «Дамінік», імя маці «Анна» з дому «Сыпіткоўска», месца нараджэння «г. Элк»

Гэты дакумент датаваны ад 22.X.1950 г. Месяц пазней, 21.XI. 1950 года з'явіўся другі дакумент..

«...Прэзідыум ВРН прысвойвае Тэрэсе народжанай дня 1-га верасня 1943 года з невядомых бацькоў, будучай пад апекай Ляшчкоўскай Анны, што жыве ў Элку вул. Касцюшкі № 3, прозвішча: «ЛЯШЧКОЎСКА».

Чалавек без імя, без прозвішча проста невядома што. Тэрэска, вучаніца 1-шага класа пачатковай школы, урэшце згодна з усімі правіламі атрымала імя і прозвішча.

Яна, зразумела, аб нічым не ведала. І па-ранейшаму Анну Ляшчкоўскую называла мамай.

ЗНОЎ СІРАТА

У 1954 годзе Гэлена памерла. Зоф'я была ўжо замужняй, мама Анна паста-

(Працяг на стар. 4)

тычных свабод і жыццёвых патрабаванняў працоўных.

КПЗБ і яе кіраўніцтва рабілі і іншыя памылкі як левасектанцкага, так і праваапартуніцкага характару. Аднак гэтыя памылкі ўзнікалі ў працэсе пошукаў шляхоў правільнага дастасавання ленінскай стратэгіі і тактыкі, формаў і метадаў кіравання рэвалюцыйным рухам у канкрэтных умовах Заходняй Беларусі.

На рэвалюцыйным і нацыянальна-вызваленчым руху ў Заходняй Беларусі адбіліся неапраўданыя рэпрэсіі ў 1933 годзе ў адносінах да былых кіраўнікоў БСРГ і «Змагання», знаходзячыхся ў БССР. Былыя дэпутаты польскага сейма П. П. Валошын, Ф. І. Вальнец. І. Е. Гаўрылік, І. Грэцкі, І. С.. Дварчанін ,П. С. Крынчык, П. В. Мятла і С. А. Рак-Міхайлоўскі, а крыху пазней Б. А. Тарашкевіч, засуджаныя ў буржуазнай Польшчы на шматгадовае турэмнае зняволенне, а потым абмененыя Савецкім урадам і знайшоўшыя ў СССР прыстанішча ад праследванняў польскага фашызму, былі фальшыва абвінавачаны ў контррэвалюцыйнай змове і антысавецкай дзейнасці і арыштаваны. Разам з імі былі арыштаваны таксама і некаторыя кіруючыя працаўнікі ЦК КПЗБ: Я. Бабровіч, А. Г. Капуцкі, П. А. Клінцэвіч (Гарбацэвіч), Л. І. Радзевіч і іншыя.

Пад уплывам гэтых фальшывых абвінавачанняў, прад'яўленых кіруючым працаўнікам партыі і нацыянальна-вызваленчага руху, ЦК КПЗБ у 1934 годзе прыняў дзве рэзалюцыі «Агонь барацьбы супроць нацыянал-апартунізму» і «Аб асноўных крыніцах нацыянал-апартунізму ў КПЗБ», у якіх змяшчаліся памылковыя ацэнкі некаторых бакоў мінулай дзейнасці КПЗБ галоўным чынам па кіраванні нацыянальна-вызваленчым рухам. У прыватнасці, у рэзалюцыях была дадзена няправільная ацэнка БРА як агентуры беларускага нацыяналізму ў шэрагах партыі і асуджалася прынцыпе яе членаў у шэрагі КПЗБ. Шматлікія дзеячы рэвалюцыйнага і нацыянальна-вызваленчага руху ў Заходняй Беларусі былі неабгрунтавана абвінавачаны ў буржуазным нацыяналізме.

Усё гэта, зразумела, мела адмоўныя пасляўздзеянні. Але партыя працягвала змагацца за ўплыў у масах, за ажыццяўленне вядучай ролі ў рэвалюцыйным і нацыянальна-вызваленчым руху. Ва ўмовах узмацнення фашысцкай рэакцыі і нарастання пагрозы вайны з боку гітлераўскай Германіі КПЗБ, як і ўся КПП, пачала паступова зжываць сектанцкія памылкі і праводзіць больш гнуткую палітыку ў пытаннях адзінства рабочага класа і стварэння на яго аснове антыфашысцкага народнага фронту.

Пад сцягам адзінага фронту ў 1935 — 1937 гадах у Польшчы і ў Заходняй Украіне прайшлі вялікія забастоўкі і рэвалюцыйныя дэманстрацыі рабочых і сялян, завязаліся крывавыя бai з паліцыяй (Львоў, Кракаў і інш.) Ідэя адзінства прагрэсіўных дэмакратычных сіл у барацьбе з фашызмам апанавала масамі. «Галоўным заданнем КПЗБ — гаварылася ў рэзалюцыі II з'езда, які адбыўся ў маі 1935 года, — з'яўляецца пашырэнне адзінага рабочага фронту, аб'яднанне навокал пралетарыяту ўсіх антыфашысцкіх народных сіл, стварэнне антыфашысцкага народнага фронту для барацьбы супроць капіталістычна - памешчыцкай эксплуатацыі, супраць грабежы астаткаў палітычных правоў, супраць польскай акупацыі і імперыялістычнай вайны, за свабоду, хлеб, працу і мір».

Ажыццяўляючы гэтыя заданні, КПЗБ у 1935—1937 гадах патрапіла дабіцца адзінства дзеянняў з асобнымі арганізацыямі ППС, Странніцтва Людовага, з кіраўніцтвам рэфармісцкіх і іншых прафсаюзаў і на гэтай аснове арганізаваць масавыя рэвалюцыйныя выступленні працоўных. У Беластоку, Гродна, Вільні, Баранавічах і іншых гарадах адбыліся шматтысячныя першамайскія дэманстрацыі і мітынгі працоўных пад лозунгамі барацьбы супроць фашызму і вайны.

(«Камуніст». Заканчэнне ў наступным нумары.)

МАЯ ЭКСКУРСІЯ Ў МІНУЛАЕ І ЦЯПЕРАШНЯЕ

ПА ТОЙ БОК АЎГУСТОЎСКАЙ ПУШЧЫ

На сейненскім хутары Keўляка віталіся мы, як добрыя знаёмыя. Стары любіць паталкаваць пра былое, і гэта цікавіла мяне штораз больш.

Кеўлячыха, у якой захацеў я купіць сыр, гаворыць:

— Syr jeszcze nie wysoch ...jona powiesiła na rozkładzinach pod stodoło, żeb muchi nie jedli... żaż tak goronco dzisia....

Сам Кеўляк намагаецца, так сказаць, гаварыць больш правільна, чым яго жонка. Ён ачытаны чалавек: яшчэ пры царызме выпісваў варшаўскія каталіцкія тыднёвікі і пасёння шні дзень памятае доўгі сатырычны вершык аб шкоднасці гарэлкі... Чуў нават, што яго прапрадзеды размаўлялі па-літоўску, сведчыць аб гэтым іх неславянскае прозвішча: Кеўляк. Не разумеў яе, той мовы, ані панскі эканом, ані ксёндз, ані беларускія суседзі... І таму, з пакалення на пакаленне, загаварылі Кеўлякі па-просту (па-беларуску). З «простай гутаркаю» лягчэй было ў жыцці.

Кеўлякі прыбылі сюды, у берзніцкую парафію, пасля паншчыны з недалёкіх панямонскіх аколіц Друскенік. Закупілі зямлю. Пясчаная яна, гарыстая, але свая, у л а с н а я. Апрача тыповай прагавітасці на зямлю, прынеслі Кеўлякі з сабою беларускую мову. Аднак на гэтай мове цяжка было згаварыцца з мясцовымі польскімі ўраднікамі сувальскай губерніі; гэту мову слаба разумелі і іх мазурскія **суседзі**.

— Мы, пане, з бяларусув... — сказала мне неяк старая Кеўлячыха. Прызнацца, я здзівіўся такой бабульчынай свядомасцю, хаця яна ад дзяцінства ўзгадавалася ўжо ў той мове, якую вядомы польскі публіцыст Цат-Мацкевіч называе **размоваю па-беларуску польскімі словамі.** Зрэшты, такая назва больш дакладная для мовы цяперашняга пакалення трыццацігодкаў у прыаўгустоўскіх хутарах, вёсачках...

Жыццёвыя каляіны Кеўлякоў з'яўляюцца крышынкай надзвычай цікавай гісторыі засялення земляў на поўнач ад дрыгвяністых нізін ракі Бобра, ад дрымучых аўгустоўскіх лясоў. Калісьці, да XIII ст., на гэтых тэрыторыях знаходзіліся ваяўнічыя ятвягі — племя літоўскага паходжання. Іх ваяўнічасць зламалі супольнымі намаганнямі крыжаносцы разам з мазавецкімі ды рускімі князямі. Уцалеўшыя рэшткі ятвягаў асіміляваліся ў масе славянскага насельніцтва, частку іх крыжаносцы перасялілі на паўвостраў Самбія (цяпер Калінінградская вобласць). Шмат ятвяжскіх перасяленцаў на Навагрудчыне і ў цэнтральнай Літве. Засталіся па іх толькі назвы азёраў — Вігры, Герэт, Куніс, Вілкакук, Зэльва, Ілгель, Рынгіс... Шмат прозвішчаў на Сакольшчыне яўна ятвяжскага паходжання — Шыпут, Кунда, Шаргяла, Сампляс (у Сухаволі); Дзікет, Жымель, Качкела, Бірута, Кошаль (у Хадароўцы); Куршэль, Кішкель, Радэль (у аколіцах Крынак). Мноства вёсак, якія называюцца не паславянску, як Сакалдэ, Шудзялава, Сідра, Кундзічы.

Праз доўгія стагоддзі землі цяперашніх Аўгустоўскага, Сувальскага і Сейненскага паветаў заставаліся незаселенымі, зарасталі непраходнымі лясамі - пушчамі. Трэба ведаць, што ятвягі былі не горшымі земляробамі, чым іх мазавецкія ці рускія суседзі. Нарэшце, недзе ў XVII ст. з'явілася тут першая хваля асаднікаў, а праз паўвеку пасля выбухла страшэнная эпідэмія халеры, якая вынішчыла ўсё насельніцтва. Выкарчаваныя ды ўзараныя палеткі ізноў пачалі зарастаць пушчай.

Ятвяжская зямля далей заставалася нічыёй, а фармальна належала каралю, так званай каралеўшчыне, бо згодна з тагачаснымі прававымі звычаямі незаселеныя тэрыторыі аўтаматычна пераходзілі ў асабістае распараджэнне караля. Потым велізарная частка тых зямель падарана манахам камедульскага ордэна, якія пабудавалі на востраве ля возера Вігры (пры дапамозе заграцічных інжынераў) магутны кляштар. Даволі сцвердзіць, што Сувалкі знаходзіліся якраз па сярэдзіне іх уладанняў. Напярэдадні развалу шляхецкай Рэчыпаспалітай гаспадарка камедульскага ордэна буйна развілася, пабагацела. У сувязі з гэтым у палове XVIII ст. адбываецца бурная каланізацыя; адна за другою, бы грыбы пасля дажджу, нанава вырастаюць паншчынныя сялібы. Камедульская эканомія патрабуе многа рук да працы. Гэтыя «рукі» гоняць сюды пад бізуном з мнагалюднага Мазоўша, а таксама з Гродзеншчыны. Над берагамі Віграў, Серваў, Ганчы беларуская мова крыжуецца з польскай моваю. Асаднікі з тагачаснай каталіцкай Гродзеншчыны рассяляліся ў пераважаючай мазавецкай стыхіі. Засталіся па іх адны прозвішчы з характэрным старарускім -іч — (Шамрухевіч, Амільяновіч, Мацюкевіч, Кузьміч, Ярашэвіч, Плісевіч). У выніку скрыжавання польская мова мясцовых жыхароў набыла, перад усім, мякчэйшы, як бы пявучы акцэнт, а таксама масу падпаланізаваных слоў — szczoka (шчака), łyżniki (аздобныя сані), dzieciuk (дзяцюк), koscy (касцы) і т.п. Як сведчыць адзін мой тутэйшы знаёмы, яшчэ ў пачатку нашага веку ў аколіцах Віграў некаторыя старыя людзі ўжывалі слова treba замест trzeba, з-за чаго прызывалі віграцаў «трэбачамі».

Новая хваля беларускіх асаднікаў з наднёманскіх вёсак з'явілася тут пасля ліквідацыі паншчыны (напр. Кеўлякі). Куплялі зямлю гэтаксама ўбогую, як на Гродзеншчыне, але затое ўдосталь. Дарэчы, Аўгустоўскі ды Сейненскі паветы па сённяшні дзень з'яўляюцца найменш заселенымі раёнамі Польшчы. Не багата родзіць гарыстая зямля старажытных ятвягаў.

(Працяг на стар. 4)

ЗНАЙШОЎСЯ ГАСПАДАР

Помніце? «Гэты веласіпед, які стаіць ля вітрыны «Нівы», не мае свайго гаспадара» — пісалі мы ў маі г.г. Каб стаць яго ўладальнікам, трэба было заняць II месца ў нашым конкурсе «Дваццацігоддзе». Конкурс, як вядома, скончыўся. І веласіпед, як вы бачыце, атрымаў свайго гаспадара. Стаў ім **Андрэй Беразавец,** якога конкурсную працу чыталі Вы нядаўна ў «Ніве».

Шчаслівай дарогі!

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ПА ТОЙ БОК АЎГУСТОЎСКАЙ ПУШЧЫ

(Працяг са стар. 3)

У кіёску «Рух» у Гібах працуе зграбная паненка па прозвішчы Moroz. У гібаўскай аколіцы Маразы — гэта вялікая радня, займаюць некалькі хутароў. (Кіёск называюць «ciosak» або «ciosk». На Сакольшчыне некаторыя старыя людзі чамусьці таксама гавораць «цёск» замест кіёск). Праз Гібы праходзіць раз у суткі беластоцкі аўтобус з Сувалкаў праз Сейны і Аўгустаў. На шашы поўна фурманак, гаспадары звозяць збожжа. Праехаўшы асаду Штабін і мост на разлівістай Бобры неяк падсвядома заўважыў перамену ў выглядзе фурманак на шашы, пачынаючы ўжо ад Гараднянкі. Менавіта, паявіліся вазы з аглоблямі і дугамі, а за Бобраю на аўтобусных прыпынках пачуў беларускую гаворку — у Астраўку, Грымячках, Сухаволі, Хадароўцы, Высокім, Карыціне, Каменцы, Ясяноўцы. Даязджаючы да Кнышына я заўважыў, што дугі з аглоблямі зніклі, заступілі іх разгойдастыя дышлі. Дуга зноў загойдалася на палявых сцежках - дарожках у аколіцах вёскі Фасты, за Казінцамі. Вось некалькі пачутых слоў: здаецьця, мыецьця, спяшаецьця. Размаўляюць так на захад ад т. зв. Доўгіх Вёсак, што на шляху паміж Саколкаю і Дуброваю.

Пазаўчора Кеўляк тлумачыў мне, што за Аўгустоўскаю пушчаю, за балоцістаю Бобраю жывуць русіны; за Фронцкамі і Віграмі жывуць мазуры, за Сейнамі — літоўцы, а за граніцаю — беларусы.

САКРАТ ЯНОВІЧ

P.S. — Спадзяюся, што мае рэпарцёрскія разважанні зацікавяць нашых пачынаючых філолагаў. Як жа ўдзячны (і цалінны) матэрыял для распрацоўкі польска - беларускіх этнічных узаемаўплываў.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

КОРМ НА ВАГУ ЗОЛАТА

Пасуха і пасуха. Найбольшы клопат селяніна. Галоўная перашкода ў атрыманні высокіх ураджаяў. Сяляне гавораць тады: кожная кропелька дажджу — гэта золата. Так — пералічвалі цану вады ў глебе на вялікія грошы. І не памыляліся. На лёгкай глебе, напрыклад, у Сакольскім павеце ўраджайнасць збожжа малая. Будуць тут — і не толькі ў Сакольскім павеце — клопаты з кормам. Большыя або меншыя, але будуць амаль у кожнай гаспадарцы.

Маем баланс корму. Чаго нам не хапае? Не хапае нам у ваяводскім маштабе каля 250 тысяч тон канцэнтраванага корму, каля 1 млн. тон сочнага корму, 358 тысяч тон прапашных кармавых і трошкі сена. Найменшыя клопаты будуць з сенам, таму што дэфіцыт невялікі і існуюць шанцы сабраць другі пракос. Лічым на пэўныя лішкі ў кармавой бульбе, што робіць магчымым выраўнанне недахопу прапашных кармавых.

Застаецца вырашыць дзве праблемы: сочнага корму і корму канцэнтраванага. Першая праблема знаходзіцца ў распараджэнні сялян, другая — зараз бадай у распараджэнні дзяржавы.

Лічым на Беласточчыне на большую прадукцыю сіласу. Аблічваем, што нашыя сяляне ў 14000 сіласаў заквасяць 500000 тон зялёнага корму. Гэта абазначае, што будзем мець два разы толькі сіласу, што ў мінулым годзе. Зразумела, усё залежыць ад сялян, якія да гэтага часу не выказалі энтузіястычных адносін да квашання корму. Але ў гэтым годзе — хіба кожны зразумее, які гэта шанц.

Няма мноства зялёнак да заквашвання, гэта праўда. Аднак будзе лісце з прапашных, будуць бульбяныя сцеблы, трохі ўсялякіх мяшанак, другі пракос траў. Нельга забываць пра бурачаныя высадкі, якія ў нас да гэтай пары не выкарыстоўваліся. Напрыклад, у паветах Гайнаўскім і Бельскім шмат сялян адмовілася ад высадкаў, беручы за іх грашовы эквівалент. У бягучым годзе было б гэта невыбачальным.

Да сіласу варта дадаваць мелес, а таксама мачавіну. Першая сыравіна аблягчае квашэнне і павялічвае колькасць вугляводу, другая — павялічвае колькасць бялка.

Другі вялікі шанц — гэта паржышчавыя культуры. Шматлікія доследы праведзеныя ў многіх паветах паказалі, што ўдаюцца яны добра (асабліва азімая віка з жытам, часам і пшаніцай). У бягучым годзе цяжка купіць насенне азімай вікі. І таму сельская служба раіць: трэба сеяць адно кармавое жыта, або нават жыта на хлеб. Вясною атрымаем шмат добрага корму, які будзе тады сапраўды на вагу золата. Паржышчавыя культуры маюць заняць каля 50 тысяч гектараў.

Далейшыя кармавыя рэзервы: параванне і заквашванне бульбы (затраты каля 10—15%, калі ў капцах могуць перавышаць нават 50%), выкарыстанне ўсіх адходаў, прызначэнне саломы (асабліва [illegible] яравой) на корм і г. д. Да гэтага часу, напрыклад, сыроватку часта вылівалі ў сцёкі, а гэта ж вартасная сыравіна.

І ўрэшце: у гэтым годзе патрэбным з'яўляецца ашчаднае і рацыянальнае гаспадаранне запасамі корму. Правіла заатэхніка гучыць: лепш даваць менш корму на працягу ўсяго перыяду, чым прымяняць галодныя дозы ў перыяд вясны.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

У Капіташчыне традыцыйна ўсе вясковыя дасягненні адзначаюцца ўрачыстай вечарынай. Дабраволыны згодны дагавор аб камасацыі зямлі таксама быў адзначаны вясковым гуляннем. Фота М. Хмялеўскага

ВЯСКОВАЯ РЭСПУБЛІКА

(Працяг са стар. 1)

Словам, пад статутам падпісаліся як адзін чалавек. Ваня ўжо канчае планы і ўвосень пойдзем араць, сеяць на даўгачаканых «калёніях». Самі сябе не пакрыўдзім!

Ахрымам, суседняй вёсцы, ад такога зайздросна загарэлася вока. Павалаклі да сябе прэзэса. — Памажы, не адкажы і нам, браце Майсеня!

— Горш не будзе, чым цяпер на палосках, — згадзіліся ахрымаўскія цёткі, якія кругом нюхаюць пастку.

Вуліцаю ехаў Аляксандр Каролька, намеснік старшыні прэзідыума капітаншчанскай рады.

— Ну, як там у вас? — спыталі яго.

— Як самі паміж сабою згаворыцеся, узгодніце, так і будзе, — сказаў Каролька.

— Капуста расце не аднолькавымі галовамі... — пачаў філасофію нейкі дзядзька, але тут жа дзядзьку заглушылі.

— Падумайце, у мяне сена расце ў 35 месцах, усюды на каровін блін... а ў мяне палоскі, халера, не ўціснуцца на іх... а ў мяне, як у цябе, Андрэй... а ў мяне...

На старшыню прэзідыума ахрымаўскай камасацыйнай рады выбраны Андрэй Ахрымюк, сын Паўла.

САКРАТ ЯНОВІЧ

P.S. — Дарэчы, варта падаць склад прэзідыума камасацыйнай рады ў Капіташчыне. Старшынёю з'яўляецца Аляксандр Карпюк, намеснікам — Аляксандр Каролька, сакратаром — Іван Карпюк, членамі — Хведар Стоцкі і Мікалай Кавальскі. Гістарычны гэта прэзідыум, мабыць, першы ў Польшчы.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ...

...ужо ў 1963 годзе сельскагаспадарчыя гурткі мелі 1.100 трактараў, а перад вайною — у 1938 г. усяго тры трактары.

— у 1957 годзе прадана 453 матацыклы і скутэры, а ў 1963 годзе беластоцкі гандаль прадаў 4.453 штук.

— у тым жа, 1957 г. прадана 464 сціральныя машыны, а ў 1963 годзе — 3.595 сціральных машын.

— перад вайною, у 1938 годзе налічвалася 507.100 штук быдла, а ў 1963 г. — ужо 626.400 штук.

— у 1938 годзе налічвалася 537.100 свіней, а ў 1963 годзе — 891.800 штук свіней. (ся)

ЦІ ВЫ не забыліся падпісацца на „НІВУ"?

ТЭРЭСЫ ЛЁС НЕЗВЫЧАЙНЫ

рэла, не магла працаваць. У хаце стала яшчэ больш цяжка. Нават не заўсёды хапала на хлеб.

Прадстаўнік аддзела грамадскай апекі параіў накіраваць Тэрэску ў дзіцячы дом, дапамаглі аформіць усё неабходнае.

І вось грахоча цягнік па рэйках. Прытуліўшыся да сценкі сядзіць у купэ сумная Тэрэска. Яна ўжо дужая дзяўчынка. Ей жа пайшоў 12-ты год.

«Куды мяне вязуць? — ломіць галоўку дзіцё. — Чаму адабралі ад мамы?»

Пытанне за пытаннем не дае спакою, а адказу яна сама не знаходзіць. Глядзіць на сястру сваю Зофію, што сядзіць побач. Яна аднак нейкая сур'ёзная, задуманая. Але Тэрэска не можа маўчаць, яна хоча ведаць.

— Бо ты сірата, — адказвае Зофія. — У цябе няма ні маці, ні бацькі. Такіх аддаюць у дзіцячы дом.

Тэрэска шырока адкрытымі вачыма глядзіць на сястру і нічога не разумее.

— Ты ілжэш! — крычыць Тэрэска, а гарачыя слёзы заліваюць ёй шчокі.

Юлія Антонаўна Панамарова.

— У нас жа ёсць мама! Наша мама жыве!

— Гэта не твая мама. Ты нам не сястра. Гэтае цяпер табе трэба ведаць...

Зофія не затайвала нічога. Тэрэсцы здавалася, што свет, яе дзіцячы свет адварочваецца ўверх нагамі.

— Твой бацька называецца Кожух, — гаварыла Зофія, — Іван Кожух. Ён пры табе заставіў картачку з прозвішчам.

Тэрэска не паверыла. Яна думала, што Зофія яе проста абманвае. Аднак яе дзіцячы свет разваліўся дашчэнту.

ДЗЕ БАЦЬКА?

Тэрэска забыла і пра каву, і пра пірожнае. Доўга маўчыць.

— Былі гэта найцяжэйшыя гады ў маім жыцці. — сцвярджае ўрэшце. — Чаму я такая няшчасная, думала тады, чаму ў іншых і бацькі і мамы, а ў мяне...?

У дзетдоме Тэрэска ўжо не галадала. Чыста апранута, дасыта наеўшыся хадзіла ў школу. Не хапала толькі мацярынскай цеплыні, добрага, звычлівага бацькоўскага слова.

Пасля пачатковай школы Тэрэска пайшла вучыцца на прадаўшчыцу. Вучылася ў Элку. Жыла зноў у Ляшчкоўскіх і па-ранейшаму Анну называла сваёй мамай. Дзетдом штомесяц прысылаў ёй стыпендыю, часам нейкую вопратку або падарункі пад новы год. Бяды вялікай ужо не было. Толькі думкі пра бацьку не давалі спакою. Хто ён? Ведала толькі яго прозвішча: Іван Кожух.

У розныя бакі разаслала лісты. Нікому пра гэта не гаварыла. Нават адрас падала не свой, а іншы, даверанай асобы, якая жыла цалкам на другой вуліцы.

Пасля нейкага часу з Варшавы, з Бюро пошукаў Польскага чырвонага крыжа прыйшла першая вестка: Іван Кожух жыве недзе на тэрыторыі СССР, ён таксама шукаў сваю дачку, якую ў 1943 годзе пакінуў у Граеве.

Надзея загарэла ў сэрцы дзяўчыны, але час чакання стаў цяпер яшчэ больш нязносным. Тэрэска паздавала ўжо ўсе экзамены і незадоўга атрымала пастаянную працу рахункавода ў Элцкай фабрыцы фанеры. Быў ужо пачатак 1963 года.

ВЫСАКАРОДНЫЯ СЭРЦЫ

Адзін з лістаў Тэрэскі трапіў у Маскву на стол таварыш Юліі Панамаровай, работніцы Бюро пошукаў Саюза таварыстваў Чырвонага крыжа і Чырвонага паўмесяца. Тэрэска коратка апісвала свой незвычайны лёс і прасіла дапамагчы ёй у пошуках бацькі.

«Іван Кожух, Іван Кожух...» — паўтарала ў думках Панамарова, перачытваючы невядома ўжо каторы раз ліст на польскай мове, пісаны акуратным лацінскім шрыфтам, ліст, які прыйшоў з Польшчы, з нейкага горада Элк. Панамарова намагалася ўявіць сабе Тэрэску. Яна, Юлія Панамарова, таксама выхоўвала ў сябе ў сям'і адну дзяўчынку, якой бацькоў паглынула лютая вайна. Поўнасцю тады разумела неспакойнае хваляванне, што праяўлялася ў кожным радку кароткага лісту з Польшчы.

«Знайду табе бацьку, мілая Тэрэска, калі толькі ён у жывых!» — пастанавіла савецкая жанчына.

Першыя спробы пошукаў паказалі аднак, што Іванаў Кожухаў у Савецкім Саюзе многа. Хто з іх аставіў дачку сваю ў Польскім горадзе Граева восенню 1943 года? Вось сярод цэлай арміі Іванаў Кожухаў трэба было знайсці гэтага аднаго — бацьку Тэрэскі. Паплылі заклікі ў розныя куткі вялікай краіны. І ўрэшце... Шчаслівы выпадак дазволіў натрапіць на брата Тэрэскі. Незадоўга Юлія Панамарова мела ўжо адрас Івана Кожуха, бацькі Тэрэсы Ляшчкоўскай. Гэтага ж самага дня заказала міжгарадскую тэлефонную размову з Астраханем. Не магла дазволіць, каб гэтая радасная вестка цягнулася некалькі дзён паштовымі дарогамі.

ЗВОНІЦЬ БАЦЬКА

Ішоў час. Тэрэска праца-

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У УЗНАГАРОДА НАШАГА КОНКУРСУ «ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ»

ЧЫМ МЫ МАГУТНЫ

Плёскі — гэта вёска, якіх шмат на Беласточчыне. Здаецца, нічым не адрозніваецца ад іншых. Вакол акружае яе пясчаная, дрэнная зямля; з адной стараны лес, з другой — луг. З захаду, у адлегласці 1,5 км прабягае істужкай шаша, якой можна заехаць і ў Беласток, і ў Люблін, і самы блізкі наш горад Бельск (17 км). І так здаецца, што тут нічога цікавага, нудна, што ж, вёска.

А аднак...

Мы тут жывем сваім жыццём. Нам тут добра. Вёсачка наша налічвае ўсяго каля 720 жыхароў. Некаторыя з іх адчулі на сваіх плячах уладу паноў і гітлераўскіх захопнікаў. 2/3 — гэта жыхары народнай улады. Яны не ведаюць, што такое «прымэды» (горасныя рванні падошваў ног) ці злізаныя халоднаю расою босыя ногі дзяцінства. Бо хто ж цяпер будзіць свае пяшчоты з усходам сонца да пасення нават кароў, не гаворачы пра іншыя. Шчаслівае іх дзяцінства. Адны толькі цікаўнасці на свеце. Навуку бяры поўнымі рукамі, бо яна аж просіцца, каб жыццёносная «зямля» чалавечага розуму прыняла яе ў сваю глыб. Раніцай у школу спяшаюць як з адной, так і з другой стараны вёскі маленькія і большыя дзеці з выпханымі ранцамі і партфелямі. На тварыках у іх расцвітае сонца радасці, цікавасці, што сёння прынясе цікавейшага ад учора. Новыя ілюстрацыі, картачкі, словы ці літары хвалююць найменшых, як фізічныя ці хімічныя доследы старшых вучняў. Але не толькі тыя ходзяць у нашу школу. У ёй зімовымі вечарамі зіхацяць электрычным святлом вокны да позняй ночы. Гэта вучацца іх бацькі і моладзь, усе, каму навука з'яўляецца скарбам, якога ў дзяцінстве не маглі знайсці. Вучацца гаспадары, якіх з самай раніцы да ночы трымае работа. Ціханька раскрыўшы сваю душу ўбіраюць у сябе ўсё, што тут пачуюць, бо дома няма калі вучыцца: работа, дзеці. А аднак тыя людзі ведамі сваімі стаяць высока. Некаторыя з іх «вясковыя аграномы». Запытай толькі — ведае вельмі многа. Іншыя зноў у палітыцы ведаюць усё. А тэзы IV з'езда нашай партыі вядомы ім добра. Адкуль яны гэта ўсё ведаюць? Цікавяць іх навіны з газеты, радыё, тэлевізара (бо і гэты апошні ёсць у школе). Кніжкі з нашай бібліятэкі заглядаюць пад стрэхі кожнага дома. Няма хіба хаты, у якой не чыталі б кніжак. Адзінокія жанчыны таксама часта ў свае спрацаваныя рукі бяруць тэты дарагі скарб, які і развесяліць, і паможа жыць па-новаму. Гэтых не забываюць гарцэры. Памагаюць ім у працы, падрыхтоўцы да свята ці ўпрыгожання іх хат і панадворкаў. Не чуюцца яны адзінокімі, хаця нярэдка пакінулі іх самыя блізкія — іхнія дзеці, якіх шкада і дзяцьмі называць. Што ж, іх часта пацікавіла жыццё горада, ці жыццё «на сваю руку». Забыліся яны пра бацькоў.

На нуду ніхто наракаць не можа, калі ў вёсцы радыёпрыёмнікі, точкі амаль у кожнай хаце і 2 разы ў тыдзень тэлебачанне, кіно прыязджае 2 разы ў месяц, а ў мясцовай святліцы — Клуб кніжкі і друку.

Моладзь наша таксама шмат працуе. Іграе яна ў мяч не толькі ў святочныя дні. Збіраецца яна таксама пад вечар, пасля работы. Мясцовы драмгурток з'яўляецца адным з лепшых, здабыў славу ў аколіцы. У нашай вёсцы ўсе жывуць добра. Маем матацыклы, веласіпеды.

Асабліва прыгожа наша вёска вясною, калі бачыш яе з горкі за сялом. Адтуль відаць яе ўсю: з яе царквою, школаю, квеццем садоў і разложыстым галлём старых ліп, вязаў, вербаў і іншых дрэў. Здалёк чуваць стракатанне трактароў, працуючых на плёскаўскіх палях. Не разбярэш тут, што прыгажэйшую песню спявае: песню свайго шчасця — птушачкі, ці песню працы і шчасця людзей — матары, малатарні, крайзегі, млыны, матацыклы. А людзі? Не ўсе сядзяць на месцы. Яны расплыліся па ўсёй краіне будаваць і павялічваць яе магутнасць і славу ў свеце. Выйшлі ад нас інжынеры, прафесары, афіцэры, настаўнікі, медсёстры, электратэхнікі і многа іншых. Усе яны закончылі сем класаў у сваёй вёсцы. Не забываюць яны нас, прыязджаюць у госці, а некаторыя працуюць на месцы, тут, як не ў роднай вёсцы, дык у суседняй, або ў паблізкім горадзе. Дваццаць год. Як гэта мала ў жыцці нашай тысячагадовай краіны, многа ў жыцці дзяцей, равеснікаў і малодшых нашай народнай дзяржавы. Дваццаць год існавання народнай дзяржавы дало нам тое, чым мы цяпер магутны: адчынены шырока дарогі да навукі, лягчэйшай працы пры дапамозе машын, якія замянілі сілу і рукі чалавека, культурнага адпачынку. Адным словам: лепшага жыцця кожнага селяніна.

ЮРКА ШАРАТУХА
Плёскі, Бельскі павет

Гаспадар з вялікай літары

Па-рознаму гаспадараць на вёсцы. Адны намагаюцца добра апрацоўваць зямлю, сеюць усе культуры, якія прыняты ў іх аколіцы, гадуюць свінні, быдла, і паводзіцца ім нядрэнна. Другія перастаўляюцца на жывёлагадоўлю і дабіваюцца добрых вынікаў. Трафім Іванюк з Вітава, на Гайнаўшчыне, са сваёй жонкай і дачкою займаецца птушкагадоўляй. На краю вёскі за гумнамі аднавяскоўцаў знаходзіцца вялікі ўчастак зямлі, абгароджаны драцяной сеткай. Тут засаджаны сад, які даўно ўжо дае плады. Сярод дрэў заўсёды што-небудзь расце з зерневых культур. Далей сярод хваістых дрэў невысокі прадаўгаваты будынак, вакол якога мноства белых як снег курэй. У гэтым годзе іх блізка дзве тысячы. Блізка тысяча налічвалася куранят. Палавіну з іх былі пеўні, і таму неабходна было прадаць. Шмат тут ёсць нясушак, якім пароблены спецыяльныя гнёзды. У год Трафім Іванюк прадае дзяржаве больш 40 тысяч яек. Ён курэй так корміць, так іх даглядае, каб нясліся яны зімою, тады, калі яйкі значна даражэйшыя.

Трымае курэй ён два гады, бо, як пераканаўся Іванюк, толькі маладыя найлепш нясуцца.

Курыная ферма дае Трафіму Іванюку ў месяц больш 1000 злотых чыстага даходу.

Гэты гаспадар не толькі ўмела вядзе сваю курыную ферму. Ён таксама атрымоўвае высокія ўраджаі на сваіх 18-ці палосках. У яго зернявыя заўсёды найлепшыя. Бульба таксама дае добрыя ўраджаі. Блізка 400 цэнтнераў яе атрымоўвае ён з гектара. А зямля ў Вітаве дрэнная, пераважна пятай і шостай катэгорыі. І такі ўраджай бульбы з гектара, дык гэта ўжо рэкорд.

Трафім Іванюк з'яўляецца таксама мясцовым грамадскім дзеячом. З'яўляецца ён актыўным арганізатарам усяго новага ў вёсцы. Пакуль не распалася спулдзельня прадукцыйная, быў яе старшынёю і многа для яе зрабіў карыснага. Зараз з'яўляецца членам праўлення сельгасгуртка.

Жонка яго, Міля, не адстае ў грамадскай працы ад мужа. Многа працуе яна ў гуртку вясковых гаспадынь. З'яўляецца таксама членам павятовага праўлення сельскагаспадарчых гурткоў і вясковых арганізацый. Сям'я Іванюкоў з'яўляецца прыкладам добрага гаспадарання для ўсіх вітаўцаў.

Тэкст і фота
М. Хмялеўскі

Трафім Іванюк са сваёй жонкай кормяць курэй.

У Луку прыехаў рэнтген

Нейкай нядзеляй у суседнюю вёску Лука прыехаў рэнтген Ваяводскай супроцьтуберкулёзнай амбулаторыі ў Беластоку. Адначасова з Гайнаўкі прыехала легкавая машына з др мед. Валянцінам Северын. Беластоцкія лекары раздавалі сярод сабраўшыхся бясплатныя лістоўкі, у якім гаварылася аб значэнні рэнтгенаўскіх праверак, аб выкрыцці страшнай хваробы — сухот і аб уплыве алкагалізму на чалавечае жыццё. Раздаўшы лістоўкі, лекары прыступілі да праверкі людзей. Аднак не ўсе зразумелі значэнне рэнтгенаўскіх праверак і не ўсе прыйшлі на прасвятленне лёгкіх. Тыя, хто не прыйшоў, тлумачыліся тым, што адчуваюць сябе здаровымі і нічога ім не баліць. Аднак яны моцна маглі памыляцца. Па-першае, відаць яны не ведаюць, што хвароба лёгкіх, сухоты, не адразу дае пра сябе знаць. Яна, як драпежны звер, спачатку таіцца, замацоўваецца, каб пасля, падабраўшы зручны момант, усёй сілай кінуцца на сваю ахвяру. А па-другое, гэта ж было бясплатнае прасвятленне, ды не ў Гайнаўцы, а ў сваёй вёсцы. Чаму ж не прыйсці?

Праверка людзей у белым аўтобусе працягвалася амаль цэлы дзень. Таксама цэлы дзень працаваў у зале пачатковай школы др мед. Северын. Ён бясплатна бадаў пацыентаў і прыпісваў лякарствы.

У гэтую ж самую нядзелю і гэтыя ж самыя лекары высвятлялі жыхарам бясплатна папулярна - навуковыя фільмы на тэму розных хвароб і ад чаго гэтыя хваробы паўстаюць. А пасля арганізавалі «Згадуй - згадулю». Найлепшую ўзнагароду атрымала настаўніца Пачатковай школы ў Луцэ Тамара Ціванюк — камплект талерак і сподкаў. Другую ўзнагароду — камплект нажоў і лыжак атрымаў кіраўнік школы Ян Ціванюк. Настольны гадзіннік, як трэцюю ўзнагароду, атрымаў Валодзя Засім. Чацвёртай узнагародай была хустка для Веры Лукша. Кітайскі тэрмас атрымаў Міша Пучынскі і апошнюю шостую ўзнагароду — вялікага плюшовага мішку — атрымаў Сцяпан Каральчук. На развітанне лекары паведамілі, што на другі год, а мо' хутчэй, яны ізноў завітаюць у вёску Лука.

Янка Бура
Тарнопаль

КОНКУРС ГАРАДОЎ

Ужо другі год працягваецца на Беласточчыне конкурс гарадоў на найбольш прыгожы і чысты выгляд. Прымае ў ім удзел 32 гарады. Ваяводская конкурсная камісія ў апошні час наведала 4 гарады: Саколку, Дуброву, Монькі і Кнышын Сцвердзіла, што жыхары працуюць над упрыгожаннем горада: закладаюць газоны, пляцоўкі для гульняў, кветнікі. вл)

вала ў фабрыцы фанеры. Была ціхай, уплівай і пільнай работніцай аддзела бухгальтэрыі. Начальства хваліць яе, даверыла ёй весці касу прадпрыемства.

Умовы дома таксама цяпер карэнна паправіліся. Тэрэска зарабляе не найгорш, мама Ляшчкоўская атрымала пастаянную 400-златовую месячную дапамогу ад гарадскога аддзела грамадскай дапамогі. Жыць стала многа лягчэй. Толькі вось пра бацьку нічога, цалкам ціха...

І раптам выклікаюць Тэрэску Ляшчкоўскую ў мясцовы тэлеграф. Замежная размова. У трубцы голас нейкага мужчыны. Гаворыць па-руску. Тэрэска не ўсё разумее. Яна ж ведае толькі польскую мову. Дапамагае нейкая жанчына, работніца тэлеграфа.

Мала даведалася Тэрэска з гэтай размовы. Ведала толькі адно: бацька, не родны бацька жыве! Яна чула яго, з ім гаварыла! Аж свет папрыгажэў!

Наладзілся перапіска. Бацька прыслаў вызаў. Тэрэса забрала ўсе свае скромныя ашчаднасці, купіла білет і падарункі, ды паехала ў Астрахань, — да бацькі ў госці.

— Вы пэўна здзіўляецеся, чаму я вярнулася назад у Польшчу? А маму хто бы гадаваў?

...і нейкі хлапец нецярпліва чакаў вас тут, праўда?

Тэрэска сцвярджальна маргае вейкамі, а твар яе пунсавее.

Вось такая гісторыя Тэрэскі. Ёй цяпер 21 год. Гэта ўжо ўзрослая жанчына Яна хацела б разам з маці аддзяліцца ад сястры — тым больш, што муж у сястры алкаголік і авантурнік. У Элку цяжка знайсці кватэру. Але мясцовыя ўлады павінны шчыра ўзяць да сэрца незвычайны лёс Тэрэсы Ляшчкоўскай. Спадзяемся, што Тэрэса сваё вяселле будзе спраўляць у новай кватэры.

ВІКТАР РУДЧЫК

Тэрэса з бацькам.

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Пачатак чалавечнасці

«Вось ужо тры дні даглядаю параненых у бітве пад Сальферына, і я аказаў дапамогу больш тысячы няшчасным. У гэтым страшэнным баі паранена 40.000 чалавек — і саюзнікаў, і аўстрыйцаў. Лекараў не хапае і мне давялося замяніць іх — добра ці кепска — разам з некалькімі мясцовымі жыхаркамі і здаровымі ваеннапалоннымі»...

Маладому чалавеку, які са слязьмі ў вачах ліхаманкава піша гэтыя словы, прымасціўшыся на краю залітага крывёю стала, усяго трыццаць адзін год. Яго імя — Жан Анры Дзюнан. Ён старэйшы сын у багатай швейцарскай сям'і. Энергічны, ён любіць падарожнічаць; задумаў заняцца даходнымі справамі. Прыбыў на поле бітвы зусім не таму, каб апекавацца параненымі, не. Ён проста меў намер прадставіць імператару Напалеону III памятную запіску наконт праекта пабудовы млыноў у раёне Джэміла ў Алжыры. Але імператар гарцуе дзесьці далёка, абкружаны расфранчанымі афіцэрамі генеральнага штаба, у яго свае клопаты і цяпер яму, зразумела, не да млыноў.

Крыкі паражаных гангрэнаю і стогн паміраючых дарэшты перамяшалі планы элегантнага Жана. Ён забыў аб тым, чаго прыехаў сюды. Ён прыбыў у вечар бітвы, 24 чэрвеня 1859 года, і ад таго часу можна было сустрэць яго ўсюды.

У адной з цэркваў Кастыльёне — Кіеза-Маджорэ — уладжана адзіны паходны шпіталь. Дзюнан арганізоўвае дабраахвотную помач, ён звяртаецца да жанчын мястэчка з просьбай прыносіць бялізну, ваду, корпію. Ён сам прамывае раны, поіць раненых, раздае лімоны, тытунь. Дабіваецца «вызвалення» аўстрыйскіх ваеннапалонных — лекараў, з тым, каб яны аказалі дапамогу параненым. Пры дапамозе італьянскіх сялянак ён даглядае тысячы пакутнікаў, палягчае іх мукі, падтрымоўвае на духу. І калі глыбокай ноччу ён яшчэ ўмудраецца пісаць да сям'і ў горад Жэневу, дык толькі таму, што ён не ў стане заснуць — Дзюнан адчувае смутную патрэбнасць прымусіць уплывовых людзей свайго мірнага, спакойнага горада, каб і яны адчулі ўвесь жах поля бою, якое ён пакіне, разбіты стомаю і хваляваннем.. Яму не дае спакою страшны ўспамін пра лазарэт у царкве Кіеза Маджорэ, і ён у некаторай меры здабудзе духоўную яснасць толькі тады, калі напіша першыя радкі невялікай кніжыцы ў 128 старонак, якую ён прызначыў «для свaёй сям'і і шматлікіх сяброў». Тыраж яе абмежаваны: 1.600 экземпляраў. Загаловак: «Успамін аб Сальферына». Тэма: бітва і яе жахі, мукі пакінутых без дапамогі параненых, іх стогны і слёзы, іх агонія. У заканчэнні кніжкі аўтар прапануе стварыць ва ўсіх краінах «таварыствы дапамогі» з мэтай аказання дапамогі іменна параненым у час вайны.

Кніжка выйшла з друку ў 1862 годзе. Дзюнан рассылае яе «ўсёй Жэневе», ён пасылае яе і заграніцу — пісьменнікам, міністрам, каранаваным асобам. Еўропа ашаломлена. Славутыя браты Ганкур цвердзяць, што гэта кніжка «цудоўная, у тысячу разоў цудаўнейшая, чым творы Гамера, бо, прачытаўшы яе, праклінаеш вайну».

Дзюнан адбывае трыумфальную паездку па многіх каралеўскіх дварах Еўропы. Словам, справы пайшлі так, што аднаго дня Дзюнан і чатырох яго сяброў швейцараў — Гійом Анры Дзюфур, адвакат Гюстаў Муанье і лекары Мануар і Апія — 17-га лютага 1863 года наладзілі першае пасяджэнне. Старшынстваваў генерал Дзюфур, ветэран напалеонаўскіх паходаў, яго імя — зарука міжнароднаму аўтарытэту пачыну. Вынесена рашэнне ўтварыць «Пастаянны міжнародны камітэт дапамогі параненым воінам». Праз восем месяцаў гэтаму Камітэту ўдаецца склікаць міжнародную канферэнцыю, з мэтаю, каб «выпрацаваць меры садзеяння медыка - санітарнай службе ў ваюючых арміях». Прадстаўнікі шаснаццаці краін — лекары і высокапастаўленыя чыноўнікі — збіраюцца ў Жэневе, каб ухваліць прапановы Камітэта. М. ін. разыходзілася пра нейтральнасць і недатыкальнасць параненых і медыка-санітарнага персанала, якія з гэтага часу павінны былі знаходзіцца пад аховаю адметнага знака — чырвонага крыжа на белым фоне. З часам знак чырвонага крыжа прызналі многія дзяржавы (у некаторых мусульманскіх краінах прыняты другі знак — чырвоны леў і сонца).

Аднак вайна паміж Прусіяй і Даніяй у 1864 годзе паказала, што трэба ўдасканаліць устаноўленыя нормы апекі над няшчаснымі. Швейцарыя запрасіла

Жан Анры Дзюнан

25 дзяржаў прыняць удзел у дыпламатычнай канферэнцыі ў Жэневе Не адзін раз перагаворы заходзілі ў тупік. Нарэшце, у рэзультаце сямі бурных пасяджэнняў, 22 жніўня 1864 года дванаццаць краін падпісала першую Жэнеўскую канвенцыю Чырвонага Крыжа, якую названа «Канвенцыяй аб паляпшэнні лёсу параненых і хворых у дзейнічаючых арміях».

Такім чынам ідэя Дзюнана сталася рэальнасцю. Тым часам, ён сам жыве ў крайняй беднаце, валочыцца па Еўропе, часамі начуе на вакзалах — у чакальнях, час ад часу карыстаецца гасціннасцю нямногіх сяброў у Лондане, Парыжы, ці Штутгарце. Так жыве ён забыты радзімаю і светам, аж аднойчы адзін журналіст застаў яго седзячага на крэсле: цяпер гэта стары чалавек з доўгай белай барадою, з добрым і сумным позіркам у вачах, але не пазбаўлены характэрнай яму красамоўнасці. Тады, ўрэшце прыходзіць да яго слава: у 1897 годзе — прэмія міжнароднага медыцынскага кангрэсу, у 1901 годзе — першая нобелеўская прэмія. Той, каго салдаты ў бітве ля Сальферына называлі «чалавекам у белым халаце», ціха памірае 30 кастрычніка 1910 года. Дзюнан не хацеў пышнага пахавання. вясковы цесляр адзін адвёз яго труну на могілкі на простай ручной тачцы.

У час апошняй вайны Цэнтральнае Агенства Чырвонага Крыжа па справах ваеннапалонных атрымала 53 мільёны пісем. Ваеннапалонным у Германіі перасланa 36 мільёнаў пасылак. Чырвоны Крыж усюды спяшыць з дапамогай. (а-ся)

У 1959 годзе ў Марока тысячы людзей усіх узростаў сталі ахвярай масавай атруты ад масла. Масла, якое яны куплялі ў магазінах, было падмешанае ядавітае мінеральнае масла. Чырвоны Крыж і Чырвоны Паўмесяц аказаў вялікую дапамогу ў ратаванні людзей, якім пагражаў параліч.

ШТО ДЗЕ ЯК

АЎТАДАРОГА БЕЗ ГАЛАЛЁДУ

У Італіі, паміж берагамі Міжземнага і Адрыятычнага мораў, будуецца аўтастрада, на якой ніколі не будзе галалёдзіцы. Справа ў тым, што на ўчастках, дзе дарога ўзнімаецца на вышыню больш чым 900 метраў, у бетон устанаўліваюцца спецыяльныя электрагрэлкі. Снег і дождж на дарозе не будуць замярзаць.

ПАЖАРНІКІ БЕЗ ЛЕСВІЦ

У заходнегерманскім друку паведамлялася аб арыгінальных пажарных машынах. Замест лесвіц у такой машыне знаходзіцца велізарная гідраўлічная мачта. На канцы мачты — пляцоўка для шасці пажарнікаў і пульт кіравання.

Новыя машыны асабліва выгадныя для выратавальных аперацый пры пажарах у шматпавярховых будынках.

ЛЁС НІЯГАРСКАГА ВАДАСПАДА

Устаноўлена, што славуты Ніягарскі вадаспад, які знаходзіцца паміж азёрамі Эры і Антарыо, кожны год перамяшчаецца ўверх па цячэнню на адзін метр. За ўвесь час свайго існавання ён перамясціўся ўжо на дзесяць кіламетраў. Вучоныя вылічылі, што праз 20 тысяч гадоў вадаспад наблізіцца ўшчыльную да возера Эры і знікне. Разам з яго знікненнем перасохне і возера.

АФРЫКА «АДПЛЫВАЕ»

Брытанскія вучоныя, якія даследвалі маладомыя раёны Індыйскага акіяна, устанавілі, што ў зоне Адэнскага заліва зямля награваецца 4—5 разоў больш звычайнага. Гэта ўказвае на павышаную актыўнасць у яе нетрах і яшчэ раз пацвярджае тэзіс, што Афрыка «адплывае» ад Аравіі. Згодна з гэтым пунктам гледжання, трэцяя частка свету штогод аддаляецца ад Аравійскага паўвострава прыблізна на адзін сантыметр.

ЭЛЕКТРЫЧНАЯ МАСКА

Перад аперацыяй хірург надзявае на ніжнюю частку твару маску, каб з паветрам, якое ён выдыхае, на рану не трапілі мікраарганізмы. Аднак, як нядаўна выяўлена, 90 працэнтаў мікраарганізмаў праходзяць скрозь марлю. Цяпер у амерыканскіх бальніцах уваходзіць ва ўжыванне новая маска, якая затрымлівае да 99 працэнтаў мікраарганізмаў. Яна зроблена з вельмі тонкага слою шклянога валакна. Перыядычна праз яе прапускаецца слабы разрад электрычнага току, які і забівае мікробаў.

Вісячыя масты, мацаваныя да скал, стромкія драбіны — вось эмоцыі падарожніка, які прабіраецца на верхавіну П'ятра Марэ ў румынскіх Карпатах (вышыня 1844 м.).

(ся)

Юрый Долбд-Міхайлік

БАРОН ФОН ГОЛЬДРЫНГ

пасля вайны

— Скажыце, гер Нунке, для чаго вы мяне прывезлі сюды? На якога д'ябла я вам патрэбен? Іменна я? Генрых фон Гольдрынг. Забудзем на адну хвіліну цяперашнюю мянушку, на якую я павінен адгукацца. Дарэчы, падбіраючы для мяне імя, вы не праявілі вялікай вынаходлівасці і густу. Смешна, але гэтая дробязь мяне засмучае. Быццам надзелі на мяне карнавальную маску гэткага вось сярэдніх здольнасцей блазна... — Фрэд расцерушыў у пальцах толькі што запаленую папяросу і сярдзіта шпурнуў яе ў попельніцу. — Папярэджваю: я не прывык да ролі маўклівага папіхача, пешкі, якую ўмелыя ігракі спрытна перасоўваюць па дошцы!

Нунке дакорліва паківаў галавой.

— Эх, барон, я вас не пазнаю! Праявіць столькі вытрымкі пасля свайго паяўлення тут, абдурыць самога прафесара... Хацелася б мне расказаць яму пра гэта і пасля глянуць на яго твар! Дык вось, даплысці да самага берагу і раптам ужо на водмелі страціць раўнавагу! Або, можа, гэта новая сімуляцыя, га? Каб ухіліцца ад барацьбы? Я ведаю многа афіцэраў вермахта, у мінулым адважных, нават адчайна адважных, якія пасля паражэння з ваўкоў ператварыліся ў пабітых сабак, што падняўшы хвасты, з усіх сіл уцякаюць у кусты.

— Я не з пабітых сабак, але і не з тых, што хвост трымаюць трубой.

— Тады маю поўнае права сябе павіншаваць. Бо для нас шкодныя і першыя і другія. І, напэўна, другія — найбольш шкодныя. Яны прыцягваюць да сябе ўвагу.

— Вам не здаецца, што я ўжо зразумеў гэтыя азбучныя ісціны і затрымлівацца на іх не варта? Можа, вы растлумачыце, да якога іменна берагу я даплыў? Толькі канкрэтна, без адхіленняў. Мяне, у першую чаргу, цікавіць тое, што датычыць маёй асобы непасрэдна.

— А я і зайшоў для таго, каб пагаварыць пра ваш далейшы лёс. — Нунке зручней прымасціўся ў крэсле, даючы зразумець, што размова будзе доўгая. — Вы ўжо маеце ўяўленне пра нашу ўстанову?

— Абсалютна ніякага. Вядома, я гавару не пра яе агульны напрамак, а пра структуру, канкрэтныя заданні. Пасля мілай прагулкі на лясную паляну мне здалося, быццам я штосьці разумею, але з таго часу прайшоў тыдзень, а я ўсё яшчэ ў якімсьці няпэўным становішчы напалову вязня.

— Што вы маеце на ўвазе канкрэтна?

— Цяпер дзверы майго бокса не замыкаюць, але калі я захацеў проста выйсці ў садок, вартавы мяне не выпусціў з памяшкання, спаслаўшыся на якійсьці спіс. Маўляў, майго імя ў ім няма.

— Што вас да гэтага часу трымаюць на правах навічка, прызнаюся, для мяне навіна. Нераспарадлівасць Шлітсена. Сёння ж, не, зараз жа я выпраўлю гэтую прыкрую памылку.

Нунке падсунуў дамафон і набраў нумар.

— Гер Шлітсен? Гэта Нунке. Неадкладна ж перавесці Фрэда на рэжым выкладчыка. Так, я тут, у яго... у выпадку якой патрэбы званіць сюды... Так, так... Але я хацеў бы, каб нам не перашкаджалі... Потым, пра ўсё потым... — Нунке паклаў трубку і, ужо звяртаючыся да Фрэда, кінуў:

— Бачыце, як усё проста!

— Вы сказалі «на рэжым выкладчыка»?

— Пра гэта крышку пазней. На жаль, Воранаў не выкапаў місіі аб усім вас паінфармаваць і таму некаторыя адступленні ў нашай размове неабходныя. Пачну з пытанняў. Вы памятаеце нашу першую з вамі размову?

— Вельмі добра.

— І, напэўна, зразумелі, што задалі мне нямала клопатаў?

— Вядома. Вось толькі не здагадваюся, што вас да гэтага прымушала? Чаму іменна мая сціплая персона прыцягнула вашу ўвагу?

— Вы даволі вопытны ў такіх справах чалавек, каб зразумець: паміж рызыкай і мэтай заўжды стаіць знак роўнасці. Не будзе ж начальнік школы затрачваць столькі часу, сродкаў і вынаходлівасці толькі для таго, каб залічыць у школу яшчэ аднаго кандыдата ў клас «Д», як мы называем клас дыверсіі. На вас я ўскладаў і ўскладаю куды большыя надзеі.

— О!

Нунке змоўк і ўважліва глянуў на Фрэда. Але той выявіў сваю зацікаўленасць размовай толькі гэтым кароценькім воклічам і цяпер запытальна глядзеў на начальніка школы.

— Яшчэ там, у Аўстрыі, даведаўшыся пра ваша знаходжанне ў лагеры ваеннапалонных, я вырашыў: далей шукаць годзе, наўрад ці знойдзецца лепшая для школы кандыдатура выхавацеля рускага аддзела. Зразумелі?

— Пакуль яшчэ не зусім. У агульных, так сказаць, рысах.

— А як па-вашаму, каго рыхтуе наша школа?

— З вопыту аперацыі «Паляна», назавём так вашу спробу праверыць маю бяздольнасць, — дыверсантаў, магчыма, разведчыкаў.

— Стаўлю ўсе кропкі над «і»: дыверсантаў, агентаў-разведчыкаў і нават рэзідэнтаў. Майце на ўвазе, нават рэзідэнтаў. У школе ёсць рускі аддзел. Апрача выкладчыкаў спецыяльных дысцыплін, там патрэбен і выхавацель. І я хачу, каб ім сталі вы, Фрэд Шульц. Што вы на гэта скажаце?

— Я не ведаю яго абавязкаў.

— А здагадацца, паміж іншым, лёгка! Асабліва

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ТРЫБУНА чытачоў

ЯШЧЭ ВЕРНЕМСЯ ДА ЗНАМЯНАЛЬНЫХ ДЗЁН

Чын жыве

У днях З'езда Партыі ад 14 да 21 чэрвеня ў грамадскіх чынах прыняло ўдзел 100 тысяч асоб — жыхароў Беласточчыны. Найбольш масава выступілі тут сяляне.

Вартасць прац грамадскіх у час З'езда абліча ецца на 25 мільёнаў злотых.

Найлепш заслужыліся ў З'ездаўскім чыне паветы: Манецкі, Гайнаўскі, Дуброўскі, Беластоцкі, Алецкі і горад Беласток. У Гайнаўскім, напрыклад, выйшла на чын 13 тысяч асоб і толькі ў адным дні 16-га чэрвеня працавала 3.950 асоб. Вартасць З'ездаўскага чыну ў гэтым павеце раўняецца шасці мільёнам злотых. Зроблена там, між інш., 10.700 метраў жвіроўкі, 1000 метраў меліярацыйных равоў.

План грамадскага чыну ў годзе Дваццацігоддзя абліčаны на 200 мільёнаў злотых. Ці выканаем план? Дагэтуляшні масавы ўдзел людзей у чынах запэўняе гэта.

Агульная вартасць чынаў за 1 паўгоддзе 64 г. складае 69,1 мільёна злотых. Гэта 34,5% плана.

Пераважаюць дарожныя чыны. Яны складаюць 38,8 мільёна злотых. Потым ідуць камунальныя — 21,3 мільёна, асвета, культура і спорт — 4,3 мільёна, меліярацыйныя 3,8 мільёна.

У дарожных чынах пабудавана і папраўлена разам за гэты час 160 км дарог, зроблена 9 прыпынкаў ПКС. (вл)

Консервуюць роў

Ёсць у Гайнаўскім павеце дзве такія вёскі: Лука і Слабодка. У 1959 годзе іх лугі былі змеліяраваныя. Ад таго часу два разы ў год сяляне гэтых вёсак сістэматычна кансервуюць равы — паглыбляюць іх, вырываюць зелле, якім зарастаюць, адным словам чысцяць, бо і не раз каровы, п'ючы ваду, абсунуць бакі. Кожнаму жыхару прыпадае вычысціць 33 метры. Ужо ў гэтым годзе сяляне працавалі над равамі два разы. Можа давядзецца да зімы яшчэ раз папрацаваць.

Толік Харкевіч
Ляшукі

Дасягненні нашага сельгасгуртка

Сельскагаспадарчы гурток у нашай вёсцы існуе ўжо некалькі год. За гэты час многа карыснага зрабілі гуртокоўцы сабе і сваёй вёсцы. Зараз кожны член гуртка мае свой уласны сілас і сваю гнаёўку. Дагэтуль былі закуплены сельгасгуртком трактар «Урсус—25» з прычэпай і прыладамі да апрацоўкі зямлі, малатарня, млынок і крайзега. Машыны тэтыя, як кажуць сяляне, даюць сельгасгуртку крынiцу грашовых даходаў.

У прошлым годзе гуртковуцы загаварылі аб пакупцы новых машын. Прапанова была прынята. І вось на пачатку ліпеня 1964 года тарнопальскаму сельгасгуртку прыбыў яшчэ адзін трактар, на гэты раз мацнейшы «Урсус — 28», таксама з прычэпай. У гэтым годзе закуплена таксама сенакасілку і сеўнік для мінеральных угнаенняў.

Янка Бура
Тарнопаль

ДАРОГІ

Кожны з нас ведае, як добра ісці па гладкай, роўнай дарозе. Ісці і не адчуваць пад сабой ног. Да 1962 года каля Дубіч-Царкоўных дарогі такія як Дубічы — Вітава, Дубічы — Старакорнін і Дубічы — Орля былі дрэнныя. Колькі яны пачулі праклёнаў на сябе ад прахожых, ніхто і не пералічыць. Ды і не да іх прыйшоў час. Прэзідыум ГРН у Дубічах Царкоўных супольна з Паватовым аддзелам камунікацыі ў Гайнаўцы падалі заяву ў Ваяводскае праўленне мясцовых дарог, каб збудаваць жвіраваную дарогу ад Дубіч да Вітава. Вясною 1962 года распачалася будова гэтай дарогі. Вясною 1963 года работа была закончана. У тым жа годзе распачалася будова жвіроўкі ад Дубіч да Старакорніна, якую закончана некалькі месяцаў таму. А цяпер робіцца жвіроўка Дубічы — Орля. За некалькі год усе дарогі вакол вёскі будуць новыя.

Мікалай Панфілюк
Дубічы - Царкоўныя

Таксі ў канопляx

Нядаўна ў Васьках здарыўся прыкры выпадак. Таксі, у якім за рулём сядзеў п'яны шафёр, стукнула ў электрычны слуп. У машыне знаходзіліся госці з Беластока, якія ехалі на свята да сваякоў. Ахвяр у людзях не было. Адзінай ахвярай астаўся няшчасны слуп. Таксі, збіўшы слуп, вываліла плот і апынулася ў агародзе ў канопляx. Сяляне вёскі вымушаны былі гэты вечар сляпіцца пры газоўках.

Янка Бароўскі
Ваські

Наш пісьманосец

Мы цяпер маем вельмі добрага пісьманосца. Завецца — Аляксей Давідзюк. Ён штодзень прыносіць пісьмы і газеты, а штотыдзень «Ніву» з «Зоркай». Людзі задаволены сістэматычнай дастаўкай пошты.

Аляксандр Варанко
Рэпіска

Дарагое Сэрцайка!

Маю 15 год. Жыву ў вёсцы на Гайнаўшчыне. Пакахала я аднаго хлапца з нашай вёскі. Калі са мной пазнаёміўся, казаў мне, што мяне кахае і што напэўна будзе са мною дружыць. І я яму верыла. А цяпер ён, калі ідзе па вуліцы, мяне не пазнае. А я яго вельмі кахаю. Скажы, Сэрцайка, ці можна што-небудзь тут зрабіць, і ў які спосаб падыйсці да яго і пагаварыць у гэтай справе.

Нюша
з Гайнаўскага павета

Нюша!

Сапраўды не ведаю, як табе адказаць. Ты ж яшчэ дзіцё, маеш толькі 15 год, а тут і маеш... пакахала. Гэта нічога дрэннага, як хутка прыйшло, так хутка і праміне гэтае тваё каханне. У тваіх гадах або увогуле дзяўчынкі яшчэ не кахаюць, або штотыдзень іншых хлапцоў. Але тут нічога страшнага, павер мне. А што да твайго хлапца, дык напэўна ён з табою жартаваў, сказаў, што цябе кахае, а ты і паверыла. Дык нічога дзіўнага, што не звяртае на цябе ніякай увагі, бо жарты хутка забываюцца, а ты ж яшчэ не паненка, каб звяртаць на цябе ўвагу. Таму не раю падыходзіць да гэтага хлапца і прасіць тлумачэння. Толькі пасмяецца з цябе. Лепш вазьміся за кніжку ці газету і хутка аб ім забудзеш.

СЭРЦАЙКА

«Скончыўшы сярэднюю школу не мела ўмоў вучыцца далей. Цяпер хацела б быць настаўніцай (вельмі люблю быць сярод дзяцей), але не ведаю ці ў бягучым годзе можна яшчэ наступіць у Настаўніцкую студыю. Напішы, Сэрцайка, ці яшчэ прымаюць ці не», — піша Лена з Ч.

На жаль, калі будзеш чытаць адказ на тваё пісьмо, ужо запозна складаць дакументы ў Настаўніцкую студыю, таму што тэрмін складання да 15-га жніўня б. г. З увагі на ранейшыя лісты мы не маглі адказаць табе ў рубрыцы «Сардэчныя тайны», а адрасу ты не падала і таму не маглі выслаць адказ пісьмова. У такіх справах трэба падаваць дакладныя адрасы і тады можна хутка спадзявацца адказу.

СЭРЦАЙКА

Плёскаўская крама была поўная

Жыхары нашай вёскі скардзіліся раней, што ў краме не хапае хлеба. Калі пачалося жніво, кожны хацеў купіць у краме хлеба. У час працы ў полі, вядома, няма часу, каб спячы свой. Усё гэта зразумеў Бельскі ГС. У гарачы час жніва ён добра забяспечваў нашу краму. хлебам і булкамі. Не зусім добра было з боку Бельскага ПЗГС-у, што гэты не падумаў аб піве. Піць вельмі хацелася.

Лёня Леанюк
Плёскі

КІНО

Праграма
на 25 — 30.VIII.1964

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Życie Adolfa Hitlera" (NRF), 25—27. „Miłość Aloszy" (radz.), 28—30.

Кляшчэлі
„Kapral w matni" (franc.), 25—27. „Milczenie" (polski), 28—30.

Дубіны
„Ludobójcy" (szwedzki), 29—30.

Іараў
„Haszek i jego Szwejk" (radziecki), 26—30.

Нараўка
„Dwa żebra Adama" (polski), 26—30.

Чаромуха
„Życie Adolfa Hitlera" (NRF), 25—27. „Haszek i jego Szwejk" (radz.), 28—30.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Ludzie i bestie" I s. (radz.), 26—30.

Бранск
„Ali i jego wielbład" cz. II (angl.), 25—27. „Podróż w kwiecień" (radz.), 28—30.

Райск
„Ludzie i bestie" II s. (radz.), 26—30.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Dzieciece marzenia" (radz.), 25—27. „Statek odpływa o świcie" (radz.), 28—30.

Міхалова
„Transport z raju" (czeski), 25—27. „Sędzia dla nieletnich" (NRF), 28—30.

Супрасль
„Teresa Desgueroux" (franc.), 25—27. „Nigdy nie wróci" (radziecki), 28—30.

Чорна Беластоцкая
„Nastepcy tronów" (włoski), 25—26. „Gwiaździsty bilet" (radz.), 27—28. „Ubranie prawie nowe" (polski), 29—30.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Koledzy" (radz.), 25—27. „Sedzia dla nieletnich" (NRF), 28—30.

Мілейчыцы
„Złodziej z Bagdadu" (angl.), 25—27. „Pięć dni i pięć nocy" (NRD), 28—30.

Турэц
„Zwycięstwo nad Wołgą" (radziecki), 25—27. „Serca trzech dziewcząt" (radz.), 28—30.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Patria o muerte" (polski), 25—27. „Jedyna szansa" (radz.), 28—30.

Сухаволя
„Wyrok na V c" (jugosł.), 25—27. „Zdobywcy nieba" (radz.), 28—30.

Шудзялава
„Gdzie jest generał" (polski), 26—30.

Янаў
„Samotność długodystansowca" (angl.), 25—30.

Сідра
„Całe złoto świata" (franc.), 25—27. „Druga młodość cioci" (węgierski), 28—30.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Ballada huzarska" (radz.), 29—30.

Новы Двор
„Czarny monokl" (franc.), 29—30.

Ружаны Сток
„Wiatr ucichł przed świtem" (jugosł.), 25—26. „Gdzie jest generał" (polski), 27—28. „Koniec naszego świata" (polski), 29—30.

У днях 25—30.VIII. у мясцовасці Орля і Чыжы фільмы высвятляцца не будуць.

вам.

— Я не люблю брацца за справу, кіруючыся толькі здагадкамі.

— Мне падабаецца ваш дзелавы падыход, слова гонару, падабаецца! Тады не будзем губляць час на дарэмныя размовы, а адразу пяройдзем да справы. Выхавацель паводле нашай задумы, гэта не наглядчык за паводзінамі вучняў, а свсеасаблівы апякун, які даваршае справу навучання, адшліфоўваючы кожнага з будучых агентаў па загадзя выбраных узорах. Як ганчар, што вырабляе посуд рознага прызначэння. У залежнасці ад знешнасці, манеры трымацца, вядома, і разумовых здольнасцей, мы рыхтуем сваіх выхаванцаў да тых амплуа, у якіх яны павінны выступаць у Расіі. Аднаго, напрыклад, да ролі калгасніка, другога — рабочага, трэцяга — дробнага служачага, яшчэ каторага — інтэлігента-турыста... І, звычайна, многа значыць нацыянальны каларыт. Трэба, каб той або іншы агент не толькі выглядаў як рускі, украінец або беларус, а і паводзіў сябе адпаведна да гэтых нацыянальных катэгорый. Найдрабнейшая памылка, найдрабнейшы недагляд могуць прывесці да нечаканага правалу. Савецкая контрразведка ўжо нанесла нам нямала адчувальных удараў. Некаторыя з іх можна растлумачыць толькі выпадковасцю, драбніцамі. Вы павінны не толькі трэніраваць вучняў у гэтым напрамку, а і строга іх кантраляваць. Нават звычка рускіх завязваць шнуркі на чаравіках «бантікам» не ў капіраванне, а ў звычку, што ўвайшла ў плоць і кроў.

— А ці не здаецца вам, што гэтая работа не па мне?

— Вы, як відаць, недаацэньваеце яе значэння. Як хутка забываецца сумны вопыт мінулай вайны! Не маглі ж вы не ведаць пра скандальны правал усёй нашай агентурнай сеткі ў першыя ж дні, калі войскі райха ўвайшлі ў Расію?

— Яшчэ і як! Ну і паздзекваліся з нас ва ўсім свеце, калі праведаліся, што чырвоныя ўсю нашу агентуру даўно трымалі на доўгім павадку! — не ўтрымаўся ад дашкольнай рэплікі Фрэд. — Толькі мы паткнуліся — бац! — і добра засакрэчанай сеткі, як у нас лічылі, быццам і не было! Так жа? Я ведаю пра гэтыя падрабязнасці з трэціх вуснаў, таму, магчыма, перабольшваю...

— На жаль, не, — скрывіўся Нункс. — У першыя ж дні вайны нам у спешцы давялося закідаць новых агентаў, і якраз гэтая паспешлівасць была прычынай нашага правалу. У аднаго гузікі на міліцэйскім мундзіры былі прышыты не тыя, другі не прывык хадзіць у ботах, трэці еў не па-іхняму. І выкрывалі нашых агентаў не контрразведчыкі нават, а само насельніцтва...

— У першыя дні вайны я быў яшчэ ў Адэсе і добра памятаю, як адэсіты валаклі па вуліцах горада кожнага падазронага.

— Вось бачыце! Увогуле ў час вайны наша разведка панесла каласальныя страты. Ужо ў ваенны час мы вымушаны былі адмовіцца ад уведзеных Гімлерам і Канарысам метадаў разведкі. Яны імкнуліся замяніць добра натрэніраванага разведчыка-адзіночку масавасцю агентуры і вельмі шырока разгарнуліся. За тры гады перад вайной мы заслалі ў Англію аж 14 тысяч сваіх агентаў. Чатырнаццаць тысяч! Вядома, што такое мноства новых афіцыянтак, пакаёвак, швейцараў не магло застацца непрыкметным.

— Пакойны Бертгольд мне гаварыў, быццам у Галандыю было заслана яшчэ больш — штосьці каля дваццаці тысяч...

— Пакойны? Вы сказалі... «пакойны Бертгольд»... Вы ў гэтым упэўнены? — зацікавіўся Нункс.

Фрэд нават не памятаў, як гэтае праклятае слова «пакойны» вырвалася з яго вуснаў, і цяпер унутрана ўвесь пахаладзеў. Са стэнаграфічнай дакладнасцю ўспомнілася размова з Кроне ў Аўстрыі, сваё сцвярджэнне, быццам Бертгольд накіраваўся кудысьці на поўнач Італіі, а далей яго сляды згубіліся. Вось яшчэ адна памылка, тая дробязь, пра якую нядаўна гаварыў Нункс і на якой ён, Фрэд, можа папасціся.

(Працяг за тыдзень)

МОДА • МОДА • МОДА

Замест гарнітура, элеганцка таксама выглядае пінжак з эляны ў клетачку, да якой дабраны адпаведна колерам нагавіцы. Практычныя і прыгожыя таксама кашулькі, як на здымку.

Гумар і сатыра

— Ці гэта ваш сын?

ЗАКІДЫ

Маладая жанчына вырашыла развесціся з мужам. Справа апынулася, зразумела, у судзе.

— Якія ў вас закіды супроць мужа? — пытаецца суддзя.

— Вельмі істотныя. Маё апошняе дзіцё не яго.

САКРАТАРКА

Кіраўнік сакратарцы:

— Вы зноў спазніліся! Ці ж вы не ведаеце, у колькі мы пачынаем працаваць?

— На жаль, не. Калі прыходжу, то ўсе ўжо сядзяць на сваіх месцах.

Ёсць людзі, якія думаюць, што ўсё, што робіцца з сур'ёзным выглядам, разумна.

ДЗВЕ НАВІНЫ

Сябры сустрэліся ў рэстаране.

— Маю для цябе дзве навіны: адна — надзвычайная, а другая — кепская.

— Пачынай з лепшай. Лягчэй будзе перанесці дрэнную.

— На тыя білеты, якімі мы з табой абмяняліся, ты выйграў «Масквіч» і халадзільнік.

— Гэта ж цудоўна! Замочым! А тая, другая навіна?

— Што гэта няпраўда.

ДОКАЗ СІМПАТЫІ

Кіраўнік пасля некалькіх тыдняў працы ў канторы звяртаецца да служачага:

— Не разумею, чаму мяне тут не любяць. Калі я пакідаў папярэднюю ўстанову, то супрацоўнікі навят падарылі мне сярэбраны партсігар.

— Сярэбраны? Мы б вам далі залаты.

ДУМКІ ЯСЬКІ АПАЛОНІКА

Ёсць яшчэ шмат такіх людзей, якія самі не ведаюць чаго хочуць.

*

Лёгка аналізаваць і ацэньваць дасягненні, да якіх мы не прылажылі рук.

*

Кожны ланцуг добры, пакуль трымаюцца ўсе звенні.

*

Цяперашняе за пару дзён будзе мінулым.

*

Парванага шчасця не сшыеш нават карабельным канатам.

ЭДУАРД ВАЛАСЕВІЧ

АШУКАНЫ РЫБАК

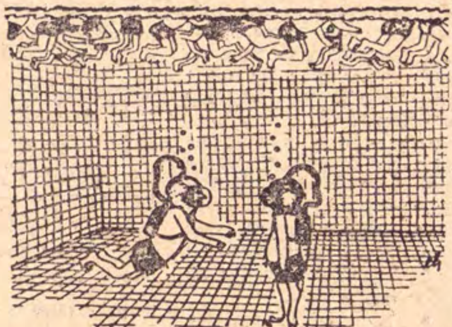
— Ты скажы - раскажы, куманёчак,
А дзе быў,
Што рабіў
Ўчора ночкай?

— Каля рэчкі блукаў
З доўгай вудаю,
Падчапіў шчупака
Каля пуда я!

— Ты скажы - раскажы, куманёчак,
А дзе ж той,
Браце мой,
Шчупачочак?

— Каля рэчкі спаткаў
Сэрца - Насцейку,
Шчупака ёй аддаў
І на шчасцейка!

— Ох, і дзякуй табе, куманёчак!
Дужа смачны той быў шчупачочак,
Як мы з Насцяй удвух частаваліся,
Ды з цябе, рыбака, пацяшаліся...

— Гэта адзіны спосаб, каб свабодна паплываць у гэтым перапоўненым басейне...

ЗДЗЕЛКА

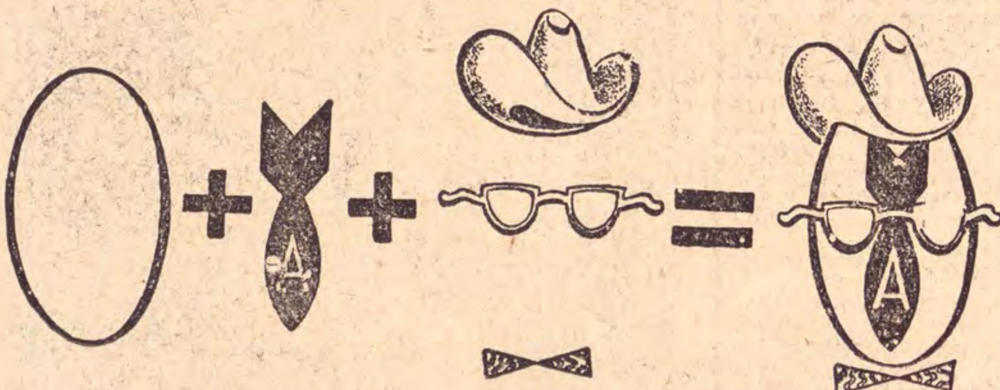
Маці да Янкі, які не цярпіць новага брацікa:

— Ведаеш, хіба буду вымушана Юрку прадаць!

— О, не рабі гэтага!

Маці ўсміхаецца ўзрушана, а Янка дадае:

— Пачакай пакуль падрасце. Тады атрымаеш за яго куды вышэйшую цану.

КРУГЛЫ НУЛЬ плюс АТАМНАЯ БОМБА плюс АРЫЗОНСКАЯ ГАЛАНТАРЭЯ роўна: ГОЛДУАТЭР.

„КАМІСІЯ"

Калі прыйшла дырэктыва аб умацаванні фінансавай дысцыпліны, мы вырашылі ў нашым аддзеле стварыць спецыяльную камісію, якая занялася б гэтым пытаннем. Усе разумелі, што лепш за ўсё тут можа дапамагчы іменна камісія. Існуючае палажэнне патрабавала радыкальных дзеянняў.

Першае пасяджэнне камісіі было прысвечана арганізацыйным пытанням.

— Перад намі стаіць важная задача, — сказаў старшыня камісіі. — Стан існуючага становішча патрабуе асаблівa старраннага падыходу да гэтага пытання. Таму нам неабходна павялічыць састаў камісіі.

— Прапаную ўвесці ў састаў камісіі Задзёрку, — хтосьці прапанаваў адразу.

— А я — Кусяавікаву.

— Вялікую дапамогу можа нам аказаць Піскляк.

— Цяжка сабе ўявіць, як камісія можа абыйсціся без Каптурчака?

— Маеранкевіч — цудоўная кандыдатура.

— Я галасую за Пацiняка.

— Нельга ж абысці Муляркевіча.

— Цебжыкоўскі — лепшая кандыдатура.

— У Пайдзяковай — цудоўныя арганізацыйныя здольнасці.

— У Куплецка — зусім не горшыя.

— А Сінячок? Ён жа незаменны.

Такім чынам першае пасяджэнне камісіі аказалася досыць удалым. Мы ўвялі дадаткова ў яе састаў цэлы рад работнікаў з нашага персаналу. На гэтым жа пасяджэнні было вырашана ўзнікшае ў нас пытанне аб стварэнні спецыяльнай секцыі прапаноў.

К канцу месяца мы сабраліся, каб абмеркаваць выстаўленыя прапановы.

— Секцыя прапаноў, — пачаў яе старшыня, — лічыць неабходным ліквідаваць штаты, якія займае Храмаляк...

У зале пачуліся воклічы.

— Храмаляк — член камісіі.

— Тады Пасіконьскі.

Адусюль пасыпаліся галасы абурэння.

— Пасіконьскі працуе ў секцыі па арганізацыйных пытаннях.

— Трэцім у нас запісан Барабашак.

— Таксама нельга.

Аказалася, што ўсе кандыдатуры былі членамі камісіі, як і астатнія работнікі нашага аддзела. Вывад быў аднадушны: у нас у аддзеле няма лішніх штатаў.

ФЕЛІКС ДЗЯРЭЦКІ

Пераклад з польскай мовы К. Герваса

Усячына

А вось паказ купальных шапак у Парыжы. Рэкамендуюць іх тры прыгожыя жанчыны — міс Ісландыі (злева), міс Даніі і міс Нарвегіі. Ці прыгожыя? — асудзіце самі.

ДАСКАНАЛАЯ РЭПУТАЦЫЯ

Сын ваеннага нямецкага злачынцы, фюрэра гітлераўскай моладзі Бальдура фон Шыраха — Клаус Бенедыкт фон Шырах адкрыў у Мюнхене юрыдычную кантору. Адбою ад кліентаў няма. Адно прозвішча новага адваката так міла сэрцу рэваншыстаў з ФРГ, што за будучыню сваёй канторы Шырах не хвалюецца.

АКЕНЦА ДУМАК

Слухаць — гэта ветлівасць, якую разумны чалавек часта аказвае дурню, але на якую гэты апошні ніколі не адказвае тым жа.

Андрыян Дэкурсель (1821—1898) — французскі драматург

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Янкі Буры з Тарнопаля, Гайнаўскага павета, друкуем савецкую песню

ДВА ДРУГА

**Дрались по-геройски, по-русски
Два друга в пехоте морской.
Один паренёк был калужский,
Другой паренек — костромской.**

**Они, точно братья, сроднились,
Делили и хлеб и табак.
И рядом их ленточки вились
В огне непрерывных атак.**

**В штыки ударяли два друга,
И смерть отступала сама.
— А ну-ка, дай жизни, Калуга!
— Ходи веселей, Кострома!**

**Но вот под осколком снаряда
Упал паренек костромской.
— Со мною возится не надо... —
Он другу промолвил с тоской.**

**— Я знаю. что больше не встану, —
В глазах беспросветная тьма...
— О смерти задумал ты рано,
Ходи веселей, Кострома!**

**И бережно поднял он друга,
Но сам застонал и упал...
— А ну-ка, дай жизни, Калуга... —
Товарищ чуть слышно сказал.**

**Теряя сознанье от боли,
Себя подбодряли дружки,
И тихо по снежному полю
К своим доползли моряки...**

**Умолкла свинцовая вьюга,
Пропала смертельная тьма.
— А ну-ка, дай жизни, Калуга!
— Ходи веселей, Кострома!**

Ніва

Adres redakcji: Białystok ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89 centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bitk L-1

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024